

TISOVSKÝ MESAČNÍK

Mestské noviny
občanov Tisovca
a Rimavskej Píly
XVII. ročník

číslo 3

marec 2007

cena 7,-Sk

Pochovávanie basy

Po vlaňajšom prvom pokuse usporiadať pochovávanie basy už v sobotu pred posledným fašiangom sme zistili, že sa ho

zúčastnilo viac ľudí ako v predchádzajúcich rokoch. Urobili sme tak aj tento rok a účasť bola naozaj dobrá. Dobrou sa ukázala aj organizácia podujatia. V úvode účinkovali Tisovské mažoretky. Dychová hudba Hradovanka mala svoj program

pred polnocou a po symbolickom pochovaní po polnoci už účinkovala len kapela Milénium. Samotné pochovávanie podľa scenára prerušil Michal Stejskal, ktorý bravúrne zvládol rolu richtára. Folkloristi uprednostnili návštevu vystúpenia SL'UK – u v Revúcej, čo je pochopiteľné. V programe nechýbala ani tradičná vtipná tombola, kde nám svojou štedrosťou pomohli: Calmit Vápenka Tisovec, Mestský podnik Tisovec, Ľuboš Manica – Brysyt – bryndziareň Tisovec, Ing. Peter Mináč – primátor mesta, Bartolomej Horváth, Viera Slašťanová – Elektro, Irena Vetráková – Obuv Beta, Mária Vetráková, Terka Hakeľová – Gemernákup, p. Hogh – Potraviný na Daxnerovej,

Alžbeta Šablatúrová – V drogéria, Mgr. Anna Mat'ková – Lekáreň Koruna, Miroslav Koncoš XPC, Beáta Cibuliaková, Eva Dolinajová, Pekáreň Alflex, Oľga Cabanová – Kvetinárstvo, Soňa Matiašová – Chovateľské potreby, Viera Kubove – Atlas, Romana Manicová – Cukráreň pri Váhe, Mestský úrad Tisovec, Juraj Svoboda, st., Ing. Karol Csölle, Renáta de Buhr – Caffé Dariján, Oddelenie kultúry MsÚ, predajňa Elektro – p. Kováč, Mestské lesy Tisovec, MUDr. Zuzana Šuranová, Klára Ďalaková – predajňa GOMAZ, predajňa SIMA na námestí, Mestská knižnica A.H. Škultétyho Tisovec, Darina Val'ová – Holičstvo na

námestí, Janka Mojžišová – Kaderníctvo na Jozeffyho ulici, Miroslav Grílli – SKI klub Tisovec, Interstill Slovakia, Mgr. Silvia Remperová – Reštaurácia Centrál, nemenovaný priaznivec tisovskej kultúry, Manželia Ulickí – Pizzéria Meredith, Slovenská športiteľňa Tisovec, Dušan Kojnok, Janka Hurajtová – Rozličný tovar, Marcela Kajbová – Suveníry, Drogéria 101 na Námestí, Vlasta Demianová – krajčírstvo Elegant, CSM Market. Ďakujeme.

Štefan Sabó

Nádej

Nádej, nádej,
pod snehom zmrznutá...

Nádej, nádej,
vo svete pochmúrnom
kde ťa ešte nájdem?

Lúčik slnka hravý,
až znovu vyrastiem,
ten ti ma pohľadá
v chlpkoch jarnej trávy.

František Bábela

Mesačník vychádza
oneskorene, lebo
zasadnutie mestského
zastupiteľstva sa konalo
až 5. marca 2007.

Aktuálne pripravované
podujatia:

11. 3. Pripomienka
sviatku MDŽ – spol. sála
MsKS 15.00
23. 3. Venčekový tanec
žiakov ZŠ – spol. sála
MsKS
28. 3. Program venovaný
Dňu učiteľov – kinosála
MsKS

V čísle okrem stálych rubrik
nájdete:

úspešnú akciu Zubačky,
detský kameval, správu
mestskej polície, 30 rokov
otvorenia druhého vchodu
Jaskyne Teplica, glosár
tisovského parlamentu,
uznesenia, informácie
primátora, básne, oznamy,
postrehy čitateľov, atď.

Správa o činnosti mestského úradu v roku 2006

Vážení občania,
za účelom informovanosti širokej verejnosti
o činnosti mestského úradu, bude v Tisovskom
mesačníku postupne po častiach uverejnené celé
znenie správy o činnosti v roku 2006 v podobe,
v ktorej bola predložená na rokovanie mestského
zastupiteľstva dňa 5. marca 2007.
Táto správa bude doplnená formou prílohy
o komplexnú správu oddelenia kultúry a športu,
ktorá bude spracovaná v zmysle vznesených
pripomienok.
Pred uverejnením samotnej správy považujem za
potrebné poznamenať nasledovné
Písomné spracúvanie takýchto správ a ich následné
predkladanie mestskému zastupiteľstvu v ostatných

mestách nie je obvyklé. V našej mestskej
samospráve je to samozrejmosťou už 10 rokov.
Samotný Organizačný poriadok mestského
zastupiteľstva v Čl. VII. Ods. 4 ustanovuje, že
„prednosta o plnení úloh mestského úradu predkladá
1x ročne správu mestskému zastupiteľstvu“.
Správa sa štruktúrovo člení na úvodné slovo –
všeobecná časť; na jednotlivé oblasti, ktorých
činnosť je organizačne začlenená do oddelení
mestského úradu; záver.
V každej z týchto jednotlivých oblastí sú
- vymenované úlohy a činnosti, ktoré oddelenie
zastrešuje na jednotlivých úsekoch svojej činnosti
- tabuľky, podľa ktorých je možné porovnávanie
roku 2006 s rokmi 2005, 2004 a príslušná textová
časť;
- zhrnutie činnosti s upriamením pozornosti na
niektoré zrealizované úlohy, činnosti a podujatia;

- vytýčenie niektorých úloh, ktoré bude potrebné
v budúcnosti realizovať.
Správa má informatívny charakter a napriek jej
rozsahu, nevystihuje celú škálu činností, ktoré
mestský úrad v roku 2006 v skutočnosti
zabezpečoval a vykonával.
Podkladom k spracovaniu správy boli najmä dielčie
správy vedúcich oddelení mestského úradu.
Celá správa v predloženom znení, ako aj dielčie
správy vedúcich oddelení mestského úradu sú
k nahliadnutiu u prednostky mestského úradu.
Správa je zverejnená aj na web. stránke mesta
www.tisovec.com a bude doplnená o prílohu
o komplexnej správe oddelenia kultúry a športu.
Vážení občania, pevné verím, že Vás správa zaujme
a prispeje k informovanosti a spätnej väzbe medzi
mestským úradom a občanmi.

JUDr. Zuzana Kederová, prednostka MsÚ

Naposledy konané zasadnutie mestského zastupiteľstva sa konalo v obradnej sieni MsÚ 5. 3. 2007 pred kamerami TV Locall Rim. Sobota **vzalo na vedomie:**

- INFORMÁCIE zo zasadnutí stálych komisií Mestského zastupiteľstva v Tisovci
- že Ing. Miroslava HECKOVÁ z dôvodu skončenia pracovného pomeru s mestom Tisovec ukončuje činnosť tajomníka komisie výstavby a rozvoja mesta dňom 28. 2. 2007 **a schválilo** zvolenie za tajomníka komisie výstavby a rozvoja mesta Ing. Danku BÁLINTOVÚ s účinnosťou od 1. 3. 2007

- SPRÁVU o činnosti Mestského úradu v Tisovci za rok 2006 s doplnením pripomienok za oddelenie kultúry a športu

- SPRÁVU o odovzdaní a prevzatí kompetencií, majetku, záväzkov, pohľadávok medzi Mestským podnikom Tisovec a mestom Tisovec

- 1. vyhlásenie výberového konania na riaditeľa obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec s.r.o.
- 2. harmonogram výberového konania **a schválilo** zloženie výberovej komisie nasledovne: predseda: Ing. Róbert BUCHTA, členovia: Július KRAJČI, Ing. Viera KRIŠKOVÁ, Zlata BROŽOVÁ – zást. zamestnancov

- SPRÁVU hlavnej kontrolórky mesta o plnení prijatých opatrení z vykonaných kontrol
- postupnosť krokov nákupu motorového vozidla pre účely mesta

- postupnosť krokov nákupu vianočnej výzdoby pre mesto Tisovec
- a m.č. Rimavská Píla

- INFORMÁCIE primátora mesta Tisovec

schválilo:

- SPRÁVU o hospodárení škôl a školských zariadení za rok 2006

- Zmeny a doplnky ŠTATÚTU Mestskej polície v Tisovci

- VZN mesta o určení rovnosť Mestskej polície v Tisovci

- VZN mesta o vykonávaní občianskych obradov a slávností v meste Tisovec a Smernicu o odmeňovaní účinkujúcich na občianskych

obradoch a slávnostiach v meste Tisovec - podľa čl.II.ods.7 pís. b ZMLUVY o nájme medzi mestom Tisovec a Mestskými lesmi Tisovec, s.r.o. zo dňa 1. 1. 2003:

A/ NÁJOM pre kalendárny rok 2007 vo výške 800 000.- Sk.

Nájomné je splatné v dvoch splátkach :do 15.7.2007 400 000.- Sk a do 15.12.2007 400 000.- Sk

B/ DODATOK č.5 k zmluve o nájme v znení prílohy k tomuto uzneseniu

- A/ KÚPNOPREDAJNÚ ZMLUVU na odpredaj DHM z majetku mesta do majetku obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s.r.o.

B/ KÚPNOPREDAJNÉ ZMLUVY na odpredaj motorových vozidiel z majetku mesta do majetku obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s.r.o.

- A/ NÁJOMNÚ ZMLUVU na prenájom DOMU SMÚTKU

B/ NÁJOMNÚ ZMLUVU na prenájom ADMINISTRATÍVNEJ BUDOVY

C/ NÁJOMNÚ ZMLUVU na prenájom nebytového priestoru PREDAJŇA KNIHY na podnikateľské účely

- PLÁN kultúrnych a športových aktivít na rok 2007

- konanie XIII. DNÍ MESTA TISOVEC v dňoch 14. - 17. júna 2007

- udelenie CENY MESTA podľa § 39 Štatútu mesta Tisovec pre MUŽSKÝ SPEVOKOL Dr. Samuela Daxnera v Tisovci za dlhodobú umeleckú činnosť a propagáciu mesta na Slovensku a v zahraničí

- DODATOK k zmluve o dielo na vývoz separovaného odpadu

- DODATOK č. 1 k nájomnej zmluve na prenájom nebytových priestorov v objekte č.s. 89 na Námestí Dr.V. Clementisa v Tisovci pre GENESIS, s.r.o. M.R.Štefánika 373/79, Stará Turá.

Predmetom dodatku č.1 je zmena v čl.V nájomnej zmluvy zo dňa 30. 1. 2006 nasledovne: “ Zmluva sa predlžuje na dobu určitú do 31. 1. 2008 s účinnosťou od 1. 2. 2007 “. Ostatné články

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

zmluvy ostávajú v pôvodnom znení.

- otvorenie prevádzky “ Rozličný tovar NAŤA “ na ulici Štefánikovej č. 626 v nebytových priestoroch objektu reštaurácie HRADOVÁ v Tisovci, ktorý bude prevádzkovať Nataša ORAVCOVÁ, bytom Tisovec, ul. Daxnerova 748 s nasledovnými prevádzkovými hodinami:

Pondelok – piatok od 6.00 – 11.00 hod. 14.00 – 21.00 hod.

Sobota od 8.00 – 11.00 hod. 15.00 – 21.00 hod.

Nedeľa od 15.00 – 21.00 hod.

- otvorenie prevádzky zaoberajúcej sa predajom interiérových a exteriérových produktov a doplnkov stavebných objektov v nebytových priestoroch objektu č.s. 572 na ulici Muránskej v Tisovci, ktorú bude prevádzkovať Ing. Peter KINCL, bytom Bytča, Lúčna 1014/7 s nasledovnými prevádzkovými hodinami:

Pondelok – piatok od 8.30 – 17.30 hod.

Sobota od 8.30 – 12.30 hod.

Nedeľa zatvorené

uložilo:

- komisii kultúry a športu predložiť návrh

ŠTATÚTU Tisovského mesačníka a návrh zloženia Redakčnej rady

- komisii podnikateľskej a cestovného ruchu spracovať návrh koncepcie propagácie mesta na roky 2007 – 2010 **a požiadalo** primátora mesta o konanie vo veci vydania propagačnej knihy mesta s fotografiami Milana Slabeja

zrušilo:

- bod C/ uznesenia MZ číslo 211/2003 zo dňa 18. 12. 2003, **schválilo** odpredať vo volebnom období r. 2006 – 2010 z majetku mesta nasledovné nehnuteľnosti: dom na ul. Jozeffyho č. 38, mestské garáže na hlavnej železničnej stanici /bývalé garáže MsP/, neeknihované pozemky, dom na Námestí Dr. V. Clementisa /bývalá mäsieraň/ **a uložilo** predložiť návrh na zverejnenie ponuky na odpredaj predmetných nehnuteľností

z materiálov MsZ spracovala redakcia

Glosár tisovského parlamentu

Zasadnutia mestského zastupiteľstva sú, s prepáčaním, ako brojlery. Čím sú neskôr, tým sú väčšie.

Februárové sa konalo až 5.marca a pre istotu malo 31 bodov. Asi kvôli tým, ktorí vykrikujú, že poslanci nič nerobia, len berú „veľké“ peniaze.

Je dosť náročné vybrať z bohatého programu to najdôležitejšie bez toho, aby vyšlo mimoriadne číslo mesačníka. Začnem spojením začiatku s koncom – interpeláciami poslancov a informáciami primátora, ktoré nadväzovali aj na predošlé interpelácie a pripomienky občanov:

- žalostný stav železničných zastávok riešil primátor na generálnom riaditeľstve Železníc. Je prísľub, že budovy dostane mesto do dlhodobého prenájmu, a tým pádom môže niečo s nimi robiť
- spoločnosť Šajgailoil dostala ultimátum od vedenia CSM začať do konca marca s výstavbou benzínovej pumpy v Tisovci. V opačnom prípade bude CSM-ka žiadať vrátenie pozemku a ponúkne ho inej spoločnosti

- výsledky rozboru šŕavice z nového vrtu budú známe v jarných mesiacoch, potom sa uvidí, čo s ňou
- zabezpečenie kontajnerov na smeti na liskách sa môže riešiť viacerými spôsobmi – vybudovaním prístreškov ako napr. v Žiari n.Hronom, alebo osadením retiazok s kladkami na kontajneri. Padol návrh, aby mesto zafinancovalo kúpu kladiek
- nutnosť upraviť všeobecne záväzným nariadením niektoré „zmysluplné“ činnosti na verejných priestranstvách, ako je požívanie alkoholu, fajčenie a používanie pyrotechniky mimo Silvestra
- konateľ novej spoločnosti Služby mesta s.r.o. vysvetlí

tiež rozdielne ceny za teplú vodu, ktoré účtujú oni, a ktoré účtuje napr. OSBD, ktoré si do cien vody môže začítavať aj fixné náklady určené pre teplo. Je na zvážení vlastníkov bytov, či má význam nechať byty v správe OSBD, keď aj tak si bytové družstvo väčšinu služieb objednáva u býv. Mestského podniku a k tomu si pripočítavajú svoju gázu.

V ďalšom bode predsedovia komisií informovali o zasadnutiach komisií v minulom mesiaci. Bolo by žiaduce, keby sa najdôležitejšie body rokovaní komisií objavili aj v mesačníku, aby bola verejnosť o ich činnosti informovaná.

Poslanci bez väčších problémov schválili hospodárenie škôl za minulý rok, ktoré bolo vyrovnané. Z toho mála, čo školy dostali, riaditelia veľmi vyskakať nemohli. Najväčším problémom je zariadenie kuchyne a telocviční ZŠ, ktoré sú už v havarijnom stave.

Poslanci schválili aj nový štatút mestskej polície vychádzajúci zo zákona a VZN o rovnosťate, ktorá bude od roku 2008 tmavomodrá. Navrhuje sa aj zakúpenie nového auta pre policajtov na budúci rok, pretože toto staré by sa malo podľa zákona prestiekať na bielo a nový lak by bol drahší ako je zostatková hodnota auta. Prešlo aj nové VZN o vykonávaní občianskych obradov vrátane smernice o odmeňovaní účinkujúcich. Je nutné zmieriť sa s tým, že účinkovanie na pohreboch a svadbách nie je ochotníce davadlo, a tým pádom účinkujúci majú nárok na nejakú odmenu. Vzrušenejšia debata bola o správe o činnosti Mestského úradu za minulý rok. Správa by mala prinášať komplexný obraz o činnosti všetkých oddelení mestského úradu. Výhrady boli hlavne k časti o činnosti oddelenia kultúry, ktorú zastupiteľstvo odporúčilo dopracovať. Pripomienka padla aj k tomu, že pracovníci niektorých oddelení vykonávajú práce aj

za iné oddelenie, čo sa v správe neobjavilo. Celú správu nájdete na webovej stránke mesta: tisovec.eu, a to najhlavnejšie bude uverejňované po častiach v mesačníku.

Smelou víziou sa predstavilo nové vedenie Mestských lesov s.r.o., ktoré sa v budúcnosti chce sústrediť hlavne na predaj a spracovanie dreva. Za tým účelom chystá nákup tatry, gátra a buldozéra na úpravu lesných ciest. Chváľhodným je plán na perspektívne spracúvanie dreveného odpadu na štiepku. Myslím si, že drevo a drevený štiepek patrí budúcnosť vo vykurovaní, a čím skôr sa prispôbime tomuto trendu, tým lepšie pre nás.

V horšej situácii sa nachádzajú Služby mesta Tisovec, s.r.o. Ich rozbeh od nového roka nepomohlo ani teplé počasie, ktoré im znížilo tržby za teplo a odpratávanie snehu, ani prísna cenová politika regulačného úradu. Odberatelia tepla sa radujú, ale vedenie podniku má hlavy v smútku. Aj preto im zastupiteľstvo schválilo viac-menej symbolické sumy za prenájom budov. Predseda komisie kultúry a športu, t.j. moja maličkosť, predniesol návrh novej koncepcie Tisovského mesačníka, ktorý by mal viac zastupiteľstvo súčasný život v meste. Malo by v ňom byť viac príspevkov o činnosti mestských orgánov – Mestského úradu, zastupiteľstva, komisií, viac informácií o dianí v meste, o problémoch a ich riešení. Zastupiteľstvo k tomuto bodu poverilo predsedu komisie pripraviť nový štatút mesačníka a návrh na členov novej redakčnej rady. S malými pripomienkami bol schválený plán kultúrnych a športových aktivít na rok 2007, v ktorom sa po prvýkrát plánujú aj podujatia počas kultúrneho leta. Doteraz sme v mesiacoch júl – august mali v Tisovci kolektívny kultúrny spánok...

(dokončenie na s. 12)

Z činnosti primátora mesta v mesiaci február

1.2. Zasadnutie Výboru Zboru pre občianske záležitosti „Človek – Človeku“ v SR v Banskej Bystrici
2.2. Rokovanie so zástupcami vedenia Strednej priemyselnej školy Tisovec o zmene názvu školy na Strednú odbornú školu a schváleniu nového učebného odboru k 1.9.2007

5.2.

- Stretnutie s vedením Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. v Banskej Bystrici o zaradení investícií mesta Tisovec a m. č. Rimavská Píla do plánu investícií spoločnosti

- Stretnutie s prednostom Krajského školského úradu B. Bystrica o riešení kapitálových investícií pre Základnú školu Dr. Vladimíra Clementisa Tisovec

7.2.

- Prijatie hostí z partnerského mesta Putnok (MR) – ďalšia spolupráca samospráv mesta Tisovec a mesta Putnok; pozvanie na Mestský bál v Putnoku (10.2.2007)

- Prijatie novozvolenej riaditeľky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny R. Sobota Ing. Idu Melichovej

8.2.

Konferencia starostov a primátorov Združenia miest a obcí Gemera-Malohontu v Rimavskej Sobote - príprava a organizačné zabezpečenie celoslovenského snemu ZMOS (25.4.-26.4.2007)

9.2.

Spoločné rokovanie s konateľom Služieb mesta Tisovec s.r.o. s inštitúciami z Rimavskej Soboty – podnikateľské aktivity

10.2.

Účasť na Gemerskom bále v Banskej Bystrici

12.2.

- Pracovná porada s riaditeľmi škôl mesta Tisovec a m. č. Rimavská Píla – príprava Dňa učiteľov (28.3.2007)

- Zasadnutie ekonomickej komisie pri Mestskom zastupiteľstve v Tisovci – príprava rozpočtu mesta na rok 2007 s výhľadom na roky 2008 – 2009

13.2.

- Pracovné stretnutie s odbornými pracovníkmi, ktorí posudzujú vypracované projekty mesta Tisovec na blížiacie obdobie možnosti čerpania finančných prostriedkov v období 2007 – 2013

- Kolaudácia tlakovej kanalizácie vybudovanej v m. č. Rimavská Píla

14.2.

Pracovné stretnutie s generálnym riaditeľom CSM a.s. Tisovec Ing. Františkom Albertom a zástupcom firmy Šajgaloil s.r.o. Brezno – k výstavbe čerpacej stanice v Tisovci

15.2.

Kolaudácia nového vodojemu a výmeny vodovodných potrubí v Tisovci so zástupcami Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s.

16.2.

- Pracovné stretnutie s ministrom kultúry SR p. Marekom Maďaričom v Bratislave

- Rokovanie so zástupcami generálneho riaditeľstva Železníc SR v Bratislave – havarijný stav majetku (Železničná stanica Tisovec mesto a Tisovec – Rimavská Píla)

- Rokovanie so zástupcami Ministerstva zahraničných vecí SR – pripravované aktivity mesta Tisovec pri príležitosti výročí nášho rodáka Dr. Vladimíra Clementisa (20.9. – 22.9.2007)

19.2.

Rokovanie s riaditeľom SAD Banskobystrická dopravná spoločnosť Banská Bystrica Ing. Igorom Kornietom

20.2.

- Stretnutie s predsedom Banskobystrického samosprávneho kraja Doc. Ing. Milanom Murgašom, CSc. a vedúcou odboru školstva a ľudských zdrojov VÚC Gabrielou Oravcovou v Strednej odbornej škole Tisovec (potreba ďalších finančných prostriedkov) a na Mestskom úrade v Hnúšti s primátorom mesta

- Zasadnutie komisie kultúry a športu pri Mestskom zastupiteľstve v Tisovci

21.2.

Výročná členská schôdza ZO SZPB v Tisovci – zhodnotenie činnosti za rok 2006

Mesto Tisovec zastúpení Ing. Petrom Mináčom, primátorom mesta v súlade s §5 zákona NR SR č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v neskoršom znení vyhlasuje

VÝBEROVÉ KONANIE

na obsadenie funkcie

riaditeľ Služieb mesta Tisovec s.r.o.

(obchodná spoločnosť so 100% majetkovou účasťou mesta)

1. Kvalifikačné predpoklady

- ukončené vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa

2. Iné kritériá a požiadavky

- bezúhonnosť

- minimálne 5 rokov praxe vedúceho zamestnanca

- organizačné schopnosti

Zoznam požadovaných dokladov

K prihláške na účasť vo výberovom konaní treba doložiť

• overený doklad o dosiahnutom stupni vzdelania

• doklad o požadovanej praxi

• štruktúrovaný životopis

• vyplnený osobný dotazník

• odpis z registra trestov nie starší ako 3 mesiace

• koncepciu činnosti a rozvoja obchodnej spoločnosti služb Y mesta Tisovec s.r.o. na obdobie rokov 2007 – 2013

• písomný súhlas s použitím osobných údajov pre účely výberového konania

Dátum a miesto podania žiadosti o účasť na výberovom konaní

Prihlášku a požadované doklady je potrebné doručiť prostredníctvom pošty alebo osobne v zalepenej obálke s označením „Výberové konanie“ v termíne **do 19. marca 2007 do 15,30h** na adresu Mestský úrad Tisovec Nám. Dr. V. Clementisa 1, 980 61 Tisovec.

Poznámka

1) Informácie a údaje za účelom spracovania koncepcie činnosti a rozvoja je možné vyžiadať v organizácii Služby mesta Tisovec s.r.o. – u p. Maciaka v pracovnom čase, tel. č. 047/5494 549.

2) Na prihláške je vhodné uviesť mailovú adresu a telefonický kontakt uchádzača.

V Tisovci, 19.02.2007

Ing. Peter Mináč, primátor mesta

Informácia o voľnom pracovnom mieste

V zmysle §6 ods. 1 zákona NR SR č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v neskoršom znení mesto Tisovec v zastúpení primátorom mesta Ing. Petrom Mináčom, oznamuje, že dňom 1. marca 2007 mestský úrad bude evidovať **1 voľné pracovné miesto na oddelení výstavby, životného prostredia a rozvoja mesta.**

Na uvoľnené pracovné miesto môžu reflektovať uchádzači, ktorí majú ukončené úplné stredoškolské alebo vysokoškolské vzdelanie **v odbore stavebníctvo.**

Žiadosti je možné podávať na adresu Mestský úrad Tisovec Nám. Dr. V. Clementisa 1, 980 61 Tisovec **do 30. marca 2007.**

K žiadosti je potrebné pripojiť doklad o vzdelaní so štruktúrovaným životopisom. Víťaný je uchádzač s odbornou praxou a znalosťou problematiky verejnej správy. Nástup do zamestnania – 2. apríl 2007.

Pred nástupom do pracovného pomeru musí uchádzač preukázať svoju bezúhonnosť odpisom z registra trestov (nie starším ako 3 mesiace).

Podrobnejšie informácie u prednostky mestského úradu, tel. č. 047/ 5493147.

SOCIÁLNE OKIENKO

Náhradná starostlivosť

Zverenie dieťaťa príbuzným – zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti

Spravidla sa jedná zverenie dieťaťa, o ktoré sa jeho rodičia nemôžu starať, žiadajú blízki, ale i vzdialenejší príbuzní. Je prirodzené, že väčšina rodín rieši svoje problémy vo vlastnom kruhu a následne preberajú na seba úlohy a zodpovednosť rodičov.

Osobu, ktorej môže byť dieťa zverené je fyzická osoba s trvalým pobytom na území SR, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady najmä zdravotné, osobnostné morálne a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v spoločnej domácnosti zaručuje, že bude náhradnú rodinnú starostlivosť vykonávať v záujme mal. dieťaťa. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti vymedzí rodičom rozsah vyživovacej povinnosti. Vzniká nárok na príspevky dieťaťu v zmysle zákona o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa.

Pestúnska starostlivosť

Jednou z možností ako zabezpečiť náhradné rodinné prostredie dieťaťu, ktoré nie je osvojiteľné, pričom biologickí rodičia sa nemôžu z rôznych príčin o dieťa postarať, je uplatnenie formy pestúnskej starostlivosti.

Pestúnom sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území SR, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobnostné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o pestúnsku starostlivosť a spôsobom života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti zaručuje, že sa bude pestúnska starostlivosť vykonávať v záujme mal. dieťaťa.

Budúci pestúni musia absolvovať prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť v minimálnom rozsahu 26 hodín. O zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti rozhoduje súd. Vzniká nárok na príspevky v zmysle zákona na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa. Biologická rodina dieťaťa je o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti informovaná. Rodičia majú právo stretávať sa s dieťaťom zvereným v pestúnskej starostlivosti.

Ústavná starostlivosť

Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť vtedy, ak je výchova maloletého dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery rodičov dieťaťa.

Zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo zverenie do pestúnskej starostlivosti má prednosť pred umiestnením dieťaťa v ústavnej starostlivosti.

Ida Krišková, odd. sociálno-správne a školstva MsÚ

SPRÁVA o činnosti Mestskej polície v Tisovci za rok 2006 (1. časť)

Mestská polícia v Tisovci v súčasnosti pracuje v zložení 1+2 príslušníci. Bola vykonaná zmena v plánovaní služieb a v spolupráci s primátorom Ing. Petrom Mináčom sa služba ustálila na dobu od 07,00 hod do 15,00 hod ako denná služba, a od 15,00 hod do 23,00 hod ako poobedná služba. Podľa potreby, bezpečnostnej situácie v meste a m. č. Rimavská Píla, konaní verejných kultúrnych podujatí, sa služby plánujú a menia podľa potreby. Taktiež sa doba služby prispôbuje aktuálnej situácii.

Nakoľko bolo zistené, že občania nemajú prehľad o tom, aký je výkon služby MsP, kedy sa hliadka nachádza v budove a kedy nie, na vchodové dvere sa v čase neprítomnosti hliadky upevňuje oznam o tom, že hliadka MsP sa nachádza mimo budovy. Sú tu i telefónne čísla, na ktoré sa môžu občania obrátiť. Myslím, že tento zámer sa vydaril, nakoľko veľa oznámení je podávané telefonicky, jednak na pevnú linku, ale najmä na mobilný telefón MsP. Hliadka MsP na uvedené podnety potom dokáže operatívne reagovať.

V Tisovskom mesačníku je vedené okienko MsP, kde sú občania oboznámení s prípadmi, ktoré MsP riešila v danom mesiaci. Okrem toho sú tu i informácie pre občanov o telefonických číslach MsP, ako i o aktuálnych problémoch, upozornenia pre občanov a pod.

Činnosť MsP je limitovaná počtom príslušníkov MsP. Taktiež do tohto vstupujú i iné faktory, dovolenky, práceneschopnosti a iné okolnosti, ktoré sa nedajú ovplyvniť a svojím spôsobom obmedzujú činnosť MsP. K týmto faktorom by sme mohli zaradiť i práceneschopnosti členov MsP, ktoré boli zavinené trestnou činnosťou. Jednalo sa o prečiny útoku na verejného činiteľa. Páchateľmi boli občania nášho mesta, ktorí zaúčtovali na členov MsP. V prípade príslušníka MsP L. H., to bolo pre výkon funkcie člena MsP. V prípade príslušníka MsP J. G., to bolo v súvislosti s výkonom služby člena MsP, teda v dobe služby. Hlavné PN J. G. bola dlhodobá, viac ako dva mesiace, čo súviselo so zranením, ktoré mu páchateľ B. H. spôsobil. Uvedené faktory negatívne ovplyvnili výkon služby MsP. Ale i napriek týmto okolnostiam vyvíjala MsP plnohodnotnú činnosť na úseku ochrany verejného poriadku, zdravia a majetku občanov, majetku mesta ako i právnických osôb, objasňovania priestupkov, zabezpečenia rozhodnutí a uznesení MSZ v Tisovci. Tak isto i úzko spolupracujeme s príslušníkmi OO PZ Hnúšťa a Úradom justičnej a kriminálnej polície OR PZ Rimavská Sobota pri odhaľovaní páchateľov trestnej činnosti.

Činnosť MsP som rozdelil do nasledovných oblastí:

1. Represívna oblasť.
2. Preventívna oblasť.
3. Ďalšia činnosť MsP.

1. Represívna oblasť práce MsP :

Príslušníkmi MsP bolo za obdobie od 01.01.2006 do 31.12.2006 zistených celkom 20 páchateľov trestnej činnosti, ktorí sa dopustili spáchania celkom 12 trestných činov, v Tisovci a miestnej časti Rimavská Píla. Jednalo sa o spáchanie prečinov útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1. písm. a, b) Trestného zákona a to v dvoch prípadoch, kde sa jednalo o členov MsP pre výkon, resp. s výkonom funkcie člena MsP. V ďalšom prípade, páchateľ verbálne zaúčtoval na pracovníkov Mestského úradu v Tisovci. MsP celý prípad zadokumentovala a odovzdala Úradu justičnej a kriminálnej polície OR PZ Rimavská Sobota, na realizáciu. V dvoch prípadoch spáchania prečinov, použila hliadka MsP ustanovenie zadržania a obmedzenia osobnej slobody podozrivej osoby podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku a po zadržaní a obmedzení osobnej slobody, bol páchateľ bol odovzdaný príslušníkom OO PZ Hnúšťa. Ďalej sa jednalo o páchateľov, ktorí sa svojím konaním dopustili spáchania prečinov /trestných činov/ porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, /ďalej len TZ/, krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a) TZ, ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 a § 156 ods. 1 TZ, výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. b) TZ, týrania blízkej osoby a zverejnení osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), obmedzovania slobody vyznania podľa § 193 ods. 1 písm. c) TZ. Taktiež spolupracovala s OO PZ Hnúšťa pri vyšetrovaní zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 TZ. Spáchania uvedeného skutku sa dopustil maloletý T.M. Spáchanie uvedeného zločinu, nebolo prvým porušením zákona uvedeného maloletého chlapca. V súčasnej dobe, na základe postupu komunitných sociálnych pracovníkov, sa čaká iba na rozhodnutie Okresného súdu Rimavská Sobota, aby mohol byť maloletý T.M. umiestnený v Reeducáčnom ústave pre deti a mladistvých v Ružomberku. V uvedených prípadoch boli páchatelia zistení mestskou políciou a poznatky o páchateľoch, odovzdané príslušníkom OO PZ Hnúšťa, resp. priamo Úradu justičnej a kriminálnej polície OR PZ Rimavská Sobota, prípadne bol trestný čin rovno zadokumentovaný

MsP a spisový materiál odovzdaný na OO PZ Hnúšťa, prípadne ÚJ a KP OR PZ Rimavská Sobota.

V roku 2006 prijala MsP celkom 231 oznámení, od fyzických ako i právnických osôb. Všetky oznámenia boli preverené a podľa druhu oznámenia, bolo ďalej vykonávané objasňovanie prípadov, prípadne boli vyriešené priamo na mieste. Oznámenia boli podané osobne, telefonicky alebo písomne. Nakoľko už bolo spropagované číslo mobilného telefónu MsP, tak veľmi veľa oznámení bolo podaných prostredníctvom mobilného telefónu MsP, na č. 0903/517 923.

MsP riešila v roku 2006 celkom 144 priestupkov. Jednalo sa o porušenie zákona č. 372/90 Z. z. o priestupkoch, kde prevažovali priestupky na úseku majetku a občianskeho spolunažívania, priestupky na úseku ochrany životného prostredia, priestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, proti verejnému poriadku, priestupok na úseku lesného hospodárstva a priestupok na úseku životného prostredia a vodného hospodárstva. Hlavné priestupky proti majetku bolo potrebné dôkladne zdokumentovať. A to z toho dôvodu, že ak sa páchateľ opakovane, v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch dopustí spáchania priestupku proti majetku, druhý prípad krádeže už naplnia skutkovú podstatu prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1) TZ. Preto bolo nutné a časovo náročné vedenie prípadov riadne zdokumentovať.

Ďalej to boli priestupky proti poriadku v správe podľa § 46 zákona č. 372/90 Z. z. s poukázaním na VZN mesta Tisovec, kde prevažovali priestupky na úseku chovu a držania zvierat, chovu hospodárskych zvierat, nakladaní s TKO, ako i čistoty mesta. Osobitnú kapitolu tvorili priestupky v súvislosti s bioodpadom, ktoré sú sice zahrnuté vo VZN o nakladaní s odpadom, ale tvoria osobitnú kapitolu. Na tomto poli vykonávala MsP hlavne preventívnu, nie iba represívnu činnosť. Nakoľko sa jedná o nové právne normy, platné od 01.01.2006. VZN na tomto úseku sa riadi smernicami Európskej únie o nakladaní s bioodpadom. Preto MsP nepristupovala k pokutám, ale iba k dohováraniam a občania boli touto cestou oboznámení s problematikou na uvedenom úseku. Ale bola a bude to cesta ťažká. Zmeniť mnohoročné návyky ľudí v tomto smere, bolo a bude veľmi náročné. Za zmienku stojí to, že napríklad Policajný zbor SR sa touto problematikou v roku 2006 vôbec nezaoberal, iba sa chystali uvedené opatrenia realizovať do praxe.

MsP v uvedenom období uložila za spáchanie priestupkov, ako v zmysle zákona č. 372/90 Z. z. o priestupkoch, tak i v zmysle VZN mesta Tisovec blokové pokuty vo výške 11.000.-Sk. Na základe zdokumentovaných priestupkov, ktoré boli zdokumentované MsP, boli uložené rozhodnutím primátora mesta Tisovec pokuty vo výške 4.500.-Sk a to za spáchanie priestupkov voči VZN o chove a držaní hospodárskych zvierat, ako i psov. Podarilo sa vyriešiť veľký problém U.I. Štefánikovej a to vytekanie močovky z dvora rodinného domu majiteľov. Na základe spisového materiálu MsP, ktorý vykonala opatrenia spoločne s odborom výstavby MsÚ, boli priestupcovia O. J. a J. J. postihnutí rozhodnutím primátora mesta Tisovec pokutou vo výške 4.000.-Sk. Po tomto postihu sa radšej, s dobytkom a koňom presťahovali z uvedeného dvora preč.

Celkom 20 priestupkov bolo odovzdaných po zdokumentovaní na Obvodný úrad Rimavská Sobota, na prejednanie priestupku. Na základe spisových materiálov, odovzdaných MsP Obvodný úrad Rimavská Sobota uložil svojim rozhodnutím pokuty vo výške 2.200.-Sk, a to za 6 priestupkov, ktoré boli odovzdané MsP. 14 priestupkov nie je stále ukončených právoplatným rozhodnutím Obvodného úradu Rimavská Sobota. Pri inštitúte Obvodného úradu, Odboru všeobecnej vnútornej správy v takom stave, ako je teraz, by som sa chcel pristaviť. Ako som uviedol, od začiatku roka 2006 bolo na uvedený úrad odovzdané na prejednanie celkom 20 priestupkov. Jednalo sa o priestupky proti majetku a proti občianskemu spolunažívaniu. Do dnešného dňa bolo ukončených právoplatne celkom 6 priestupkov. Podľa môjho názoru tento inštitút, ako správny orgán na prejednanie priestupkov, sa minul účinkom a už vôbec nezodpovedá súčasťným potrebám. Na ilustráciu iba jeden príklad. Náš spolubojan M. M. sa pravidelne dopúšťa páchania priestupkov a to rôzneho druhu. V rámci súčinnosti bol menovaný na žiadosť uvedeného úradu predvedený na prejednanie priestupku do Rimavskej Soboty. Predvedenie vykonala MsP v pracovnom čase a na služobnom motorovom vozidle. Prejednanie skončilo tak, že podľa názoru úradu, na prevýchove a ako trest stačilo samotné prejednanie s priestupkom M. M. Žiadna sankcia teda nebola zo strany úradu uložená. Teda všetky náklady

znášali daňoví poplatníci, v tomto prípade Mesto Tisovec. Teda urobte si sami názor, kto bol v tomto prípade potrestaný a kto vyhral...!

Ostatné priestupky boli ukončené odovzdaním ODI Rimavská Sobota, Železničnej polícii Brezno, MsP Rimavská Sobota, odložené podľa § 60 ods. 3 písm. a), uložené podľa § 60 ods. 3 písm. b) zákona č. 372/90 Z. z. Jeden priestupok bol odovzdaný na Obvodný úrad životného prostredia v Rimavskej Sobote. Teda celkovo boli za rok 2006, uložené pokuty vo výške 17.700.-Sk, ktoré boli odvedené do rozpočtu Mesta Tisovec.

V roku 2006 bolo na stanicu MsP predvedených celkom deväť osôb. V štyroch prípadoch boli voči páchateľom použité donucovacie prostriedky v zmysle ustanovení zákona o Obecnej polícii č. 546/1991 Z. z. Použitie donucovacích prostriedkov bolo následne vo všetkých prípadoch vyhodnotené ako oprávnené v rámci ustanovení zákona o Obecnej polícii č. 546/1991 Z. z. K zraneniam predvádzaných osôb, alebo osôb, voči ktorým boli použité donucovacie prostriedky, nedošlo.

Taktiež v rámci represie boli zaistené odcudzené veci a to napr. bicykle, kde v jednom prípade bol nájdený bicykel, ktorý bol odcudzený v roku 2003. Ďalej boli zaistené ďalšie veci, ako mobilný telefón, oploštenie z hrobu na cintoríne na Ul. Muránskej, rôzne železo, náhradné diely z podnikov CSM a. s., CALMIT s. r. o., závod Vápenka, ŽSR - objekt bývalého RD, Interstil s. r. o., a iné.

2. Preventívna oblasť práce MsP :

V preventívnej oblasti po dohode s oddelením kultúry bolo v Tisovskom mesačníku (ďalej TM) obnovené tzv. okienko MsP. Toto vedie náčelník MsP, kde príspevky sú odovzdávané mesačne na uverejnenie. V uvedenom okienku sú čitateľa TM oboznámení s prípadmi, ktoré MsP riešila v predchádzajúcom mesiaci. Taktiež slúži v rámci preventívnej práce MsP.

MsP spolupracuje so Základnou školou Dr. Vladimíra Clementisa v Tisovci a Evanjelickým gymnázium v Tisovci. Taktiež bola vykonaná beseda v Klube dôchodcov Tisovec. MsP úzko spolupracuje pri svojej činnosti s komunitnými sociálnymi pracovníčkami. Pracovníčkam je poskytovaná pomoc a asistencia pri ich činnosti.

Bola vypracovaná správa o činnosti MsP pre potreby Združenia náčelníkov obecných a mestských polícii Slovenska. Uvedená správa bola skompletizovaná s ďalšími spravami v rámci Slovenskej republiky. Na základe toho bola činnosť obecných a mestských polícii prezentovaná na sneme Združení miest a obcí Slovenska, ktorý sa konal v dňoch 16. – 18. mája 2006. Správa bola zameraná na preventívnu ako i represívnu oblasť činnosti MsP v Tisovci.

Mesto Tisovec sa prostredníctvom MsP chcelo zapojiť do programu Národnej spoločnosti pre prevenciu kriminality, trestné právo a súdnictvo, so sídlom v Žiline. MsP vypracovala správu o problémoch v oblasti kriminality v meste Tisovec a m. č. Rimavská Píla. Správa bola zaslaná uvedenej spoločnosti, kde bola vyhodnotená a boli zaslané písomné podmienky, ktorými menovaná spoločnosť podmienovala ďalšiu spoluprácu. Nakoľko jednou z hlavných podmienok bola úhrada finančných prostriedkov uvedenej spoločnosti, spolupráca sa ďalej nerozvíjala. A to z dôvodu, myslím si, prehnalých finančných nárokov, ktorými uvedená spoločnosť podmienovala ďalšiu spoluprácu. Uvedené finančné podmienky neboli adekvátne výsledku, ktorý by zo spolupráce vzišiel. Jednalo sa zo strany uvedenej spoločnosti iba o metodickú a konzultačnú pomoc. Môj názor je taký, že sami vieme veľmi dobre, aké problémy nás tlačia a aké opatrenia treba prijať.

Ďalej boli v rámci preventívnej práce vykonané kontroly rodinných domov so zameraním na nádobu TKO, v návaznosti na VZN mesta Tisovec o nakladaní s komunálnymi odpadmi, zo dňa 24.11.2005. Bolo zistené, že nie každá domácnosť v rodinných domoch vlastní nádobu na TKO. Taktiež, na základe tohto, nie sú uhradené poplatky za spracovanie a vývoz TKO. Z uvedeného dôvodu boli majiteľom, prípadne užívateľom rodinných domov, doručené písomné upozornenia. V roku 2006 sa nepodarilo vykonať kontrolu celého Tisovca a m. č. Rimavská Píla. Toto bolo úloha na rok 2007. Taktiež sa to týka i psov. Na tomto úseku MsP spolupracovala s veterinárnou lekárkou MVDr. Grácovou.

V rámci preventívnej práce bola v zimnom období vykonávaná kontrola dodržiavania VZN mesta Tisovec č. 2 o udržiavaní všeobecnej čistoty. Bola vykonávaná kontrola zimnej údržby chodníkov a verejných priestranstiev na území mesta. V 39 prípadoch boli písomne upozornené fyzické osoby a v troch prípadoch právnické osoby na porušovanie uvedeného VZN.

Ján Martiniak, náčelník MsP
(dokončenie v budúcom čísle)

ZUŠOVINKY

Naša rubrika Vás opäť všetkých víta a prináša Vám pár nových informácií. A keďže čas sú peniaze, ideme hneď na vec.

Pozor – zmena!

Chcel by som upozorniť širokú verejnosť na zmenu termínu rodinného koncertu. V tomto roku ho budete registrovať pod názvom Rodinná pohoda a nebude sa týkať iba rodinných umelcov hudobníkov, ale prizvali sme si medzi seba aj umelcov výtvarníkov. Tí sa budú prezentovať svojím spoločným rodinným dielkom. Určite to bude zaujímavé. A teraz to najhlavnejšie. Koncert sa uskutoční **7.marca 2007 o 16.00 v budove MsKS (prístavba)** a je prístupný všetkým vekovým kategóriám. Tešíme sa na spoločné stretnutie!

Čo sme absolvovali, čo nás čaká?

Ako v každej poriadnej škole prebehla aj u nás v januári klasifikačná porada. Všetci žiaci prospeli a tešili sa na polročné vysvedčenia. Výstúpenia sa v tomto mesiaci nekonali a tak sme venovali zvýšenú pozornosť prípravám na súťaže. Tie sa uskutočnia nasledovne:

- 22.3. – Revúca – dychové nástroje

- 13.4. – Modrý Kameň – keyboard
- 16.4. – Lučenec – klavír
- 18.4. – Fil'akovo – akordeón
- 26.4. – Hnúšťa – gitara

Do každej z uvedených súťaží sme sa zapojili a budeme netrepezlivo čakať na výsledky. Nezaháľ a ani výtvarný odbor a niekoľko súťažných prác už opustilo brány našej školy. Len tak ďalej!

Bonus

Dňa 16.2.2007 prijala pozvanie študentov Evanjelickeho gymnázia Mgr. Oksana Ščúrová, aby za sprievodu Zuzany Dúdorovej (mimo chodom tiež našej žiačky) zaspievala pár árií a melódii z operiet. Som rád, že sa tvorivá spolupráca rozvíja aj s mládežou evanjelickeho gymnázia. Veď veľa jeho študentov študuje na našej škole a stále prichádzajú ďalší.

20.2. 2007 sa detičky z materskej škôličky premenili na rôzne rozprávkové bytosti a oslávili svoj deň masiek diskotékou v MsKS. Nechýbala tam ani víla „Ľuboslava“, ktorá so svojím akordeónom rozospievala všetky detské hrdielka.

Novoty

Od marca 2007 sa ponuka výučby hry na

hudobných nástrojoch rozšíri o dve novinky. Bude to hra na bicích nástrojoch a na basovej gitare.

Prijímacie skúšky sa uskutočnia **8. marca 2007 od 17.00 do 18.00 hodiny v budove ZUŠ.**

Podmienkou prijatia je výborné rytmické čítanie a zakúpenie alebo vlastnenie svojich vlastných nástrojov.

Pozor! Počet prijatých žiakov je na tento školský rok obmedzený nasledovne:

bicie – maximálne 2 žiaci

basová gitara – maximálne 2 žiaci

Povinnosti

Prosím všetkých rodičov, aby nezabudli na školné v druhom polroku a na rodičovský príspevok vo výške **250 Sk** za **druhý polrok**. Termín možnosti **posledného** zaplatenia rodičovského príspevku je určený na **30. marca 2007.**

Coda:

A to je od nás všetko. S ďalšími novinkami sa ozveme opäť o mesiac.

Kontakt: zustisovec@azet.sk, tel. číslo 047/54 93 272, Po - Pi v čase od 9.30 – 17.00

Mgr. Milan Matucha

ĎALŠIA ÚSPEŠNÁ AKCIA

Občianske združenie ZUBAČKA naplánoval jeden zo svojich cieľov, prilákať zahraničných turistov do nášho mikroregiónu Muránska planina.

Dňa 12. februára 2007 sa uskutočnila jazda na objednávku usporiadaná pražskou cestovnou kanceláriou Moto Tour. Jazdu naším motoráčikom M 240 0039, si tentokrát prišlo vychutnať 15 nemeckých občanov.

Vyhliadková jazda sa uskutočnila po železničnej trati Tisovec - Pohronská Polhora a späť. Z Tisovca sme odšli o 9.00 hod. Cestou si turisti vyfotili

najkrajšie miesta na tejto výnimočnej ozubnicovej železnici. Najväčší záujem bol o tunel 786m dlhý, dva až 36m vysoké viadukty, známe ako Pod Dielom a Čertov, no a samozrejme najväčšie stúpanie na tejto trati 50,2 %, spolu s dvojdielnou Abtovou ozubnicou.

Po návrate späť do Tisovca si turisti prezreli centrum nášho mesta a občerstvili sa v hoteli Centrál. *Ján Spišiak, predseda OZ Zubačka*

AKO KUBKO A MAŤKO NA KARNEVAL PRIŠLI

Kde bolo, tam bolo, bol raz ... Takto začína väčšina rozprávok, ktoré deťom čítame, či rozprávame. Rozprávkoví hrdinovia sú im blízki, často sú pre nich vzorom a deti prežívajú ich príbehy. Dobré známi sú im aj valasi Kubko a Maťko s Dunčom a ovečkami.

A práve tieto postavičky sme si vybrali pre tohtoročný fašiangový karneval detí Materskej školy v Tisovci.

Už tradične sme zorganizovali karneval v spoločenskej sále MsKS, ktorá sa v toto utorkové odpoľudnie zaplnila maskami, na ktoré sa zmenili naše deti, a ich rodičia.

Netradične však boli pripravené stanovišťa, kde si deti mohli za svoje vedomosti „zarobiť“ DUKÁTY. Ale začnem pekne po poriadku, ako to v rozprávke býva. Kubko prišiel s ovečkami medzi deti a za ním Maťko s Dunčom. Pri pasení ich však vyrušil plač víly Ľubienky, ktorá stratila svoju harmoniku. Pretože Kubko s Maťkom sú dobrí a šikovní, harmoniku našli a víla im od radosti zahrála. Pripojili sa i deti so spevom počas promenády v maskách. Po občerstvení, ktoré pripravili naše tety kuchárky, valasi hľadali rozutekané ovečky v Milionárove, Skladačkove, Mudrckove a Šikul'kove. To boli tie stanovišťa, kde už boli pripravené pani učiteľky s mamičkami a deti riešili rôzne zaujímavé úlohy. Za svoje výkony boli odmenení 5-dukátom.

Za zarobené dukáty si mohli nakúpiť v BAZÁRE hračky, sladkosti a ovocie. Komu bolo málo, mal možnosť nakúpiť si v zmenárni dukáty za peniaze. A že deti vedia nakupovať s radosťou, to videli hlavne naše predavačky, ktoré mali plné ruky práce.

Po úspešných nákupoch už nasledoval tanec v maskách. Ani sme nezbadali ako rýchlo prešiel čas a bola tu rozlúčka. Deti s rodičmi odchádzali domov a my sme zbaliť všetko, čo zostalo.

Náš BAZÁR zásobili tovarom sponzori, ktorým patrí srdečná vďaka – ALFEX, GOMAZ - Klára Ďalaková, NESTLÉ-Prievidza, SIMA-Silvia Jagerčíková, BIP - r. Krajčiová, SELENA - second hand, GENESIS -p. Liptáková, PEKÁREŇ POD HRADOVOU, Materská škola, Školská jedáleň pri MŠ, ATLAS, LUCIA -r. Lorková, ELEKTRO - p. Slašťanová, BOCIANIK - p. Vengrinová, ATC - Sliac, ZELOVOC - p. Vetráková, BETA - Peter Vetrák, p. Kobylák - Hnúšťa, p. Bartolomej Horváth, p. Miriam Vančíková, p. Kamil Vengrín, p. Peter Vengrín, KADERNÍCKY a KOZMETICKÝ SALÓN - Astrid a Denisa, p. Čuvajová, p. Dolinajová, r. Sujová, r. Buchtová, p. Štulajterová, p. E. Denešová, p. Z. Bútorová, p. M. Kajbová. Ďalej chcem poďakovať rodičom, ktorí pomohli pri organizovaní, rodičom, ktorí oslovili sponzorov. Ďakujem našej rade školy a rodičovskej rade za ich aktívnu účasť. Ďakujem mojim kolegyniam – pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom, Ľubke Sabovej a „ovečkám“ z DFS Čížiček. Ďakujem za poskytnutie sály a hudobnú aparatúru.

V neposlednom rade patrí poďakovanie všetkým rodičom, ktorí pripravili pre svoje deti krásne masky.

Našou snahou je čo najlepšia spolupráca s rodičmi. A to sa nám v tento fašiangový deň určite podarilo. Spája nás totiž spoločný záujem – aby deti prežili šťastné, spokojné a veselé chvíle toho krátkeho obdobia v živote, ktoré voláme DETSTVOM.

Júlia Hodoňová, riaditeľka MŠ

AGRUM / MUSIC , Mesto Hnúšťa , MsKS Hnúšťa a informačný server www.echoviny.sk

Vás pozývajú na koncert ČESKOSLOVENSKEJ rockovej legendy skupiny OLYMPIC.

Koncert sa uskutoční dňa 26.5.2007 v Hnúšti

o 21,00 hod. Predpredaj vstupeniek a info o koncerte pre TISOVEC: Peter Rukavica tel. 0905 992082. Vstupné je 200 Sk.

JASKYŇA TEPLICA - 30 ROKOV OTVORENIA DRUHÉHO VCHODU

Charakteristickým znakom každého krasového územia okrem podzemných a povrchových krasových javov je aj všeobecný nedostatok vody a zvláštne hydrologické pomery.

Zrážkové vody, vody z topiaceho sa snehu, ako aj vody prichádzajúce do krasu povrchovými tokmi sa z veľkej časti strácajú v podzemí cez sústavu puklín, závrto

a ponorov. Pretekajú podzemnými krasovými dutinami – jaskyňami a objavajú sa na vzdialenejších miestach vo forme krasových prameňov alebo vyvieráčiek.

Väčšina vyvieráčiek je spojená podzemným tokom s vyššie položenými ponormi. Podľa mohutnosti vyvieráčky, veľkosti zbernej oblasti a jej nadmorskej výšky, ktorú pramene alebo vyvieráčky odvodňujú, možno pri jaskyniarskom prieskume usudzovať o predpoklade výskytu podzemných priestorov a cestách krasových vôd. Veľkým pomocníkom pri poznávaní podzemnej cesty vody sú pravidelné pozorovania a merania výdatnosti a teploty vody a tiež farbiace skúšky, ktoré dokazujú priamu spojitosť ponorov a vyvieráčiek.

Najmohutnejšou vyvieráčkou v okolí Tisovca je Teplica. Vyvieráčka leží v rovnomennej dolinke, asi 4 km od Tisovca pri ceste do Brezna, na ľavej strane doľny potoka Furmanec. Jej tok sa vľava do potoka Furmanec pod železničným viaduktom. Výdatnosť vyvieráčky je značne kolísavá, pohybuje sa v priemere okolo 20 l/sec., no v čase veľkých dažďov a pri jamných povodniach dosahuje až 300 l/sec. pri teplote vody okolo 7 stupňov. Vyvieráčka reaguje na veľké prítoky zhruba po 24 hodinách a býva v tom čase značne zakalená.

Farbiace pokusy sa uskutočnili koncom päťdesiatych rokov. Ich účelom bolo dokázať súvislosť medzi ponormi v Suchých doloch, Jazernou jaskyňou a Periodickou vyvieráčkou, ktorá sa nachádza poniže Teplice. Na veľké prekvapenie jaskyniarov sa zafarbená voda objavila vo vyvieráčke Teplica. Týmto sa dokázalo, že krasové územie Suchých dolov odvodňuje vyvieráčka Teplica.

Pri farbiacich pokusoch bolo použité potravinárske farbivo – florescein. Pri prvom pokuse bol zafarbený ponor pri Michňovej (589 m n.m.). Zafarbená voda bola zachytená vo vyvieráčke Teplica (470 m n.m.), vzdialenej vzdušnou čiarou 1,6 km od ponoru po 23 hod. a 30 min. Pri druhom pokuse boli zafarbené ponory Daxner I a II (575 m n.m.). Zafarbená voda sa objavila tiež v Teplici, vzdialenej vzdušnou čiarou 1,9 km po 22 hod. a 50 min. Relatívny výškový rozdiel medzi ponormi a vyvieráčkou je 119 resp. 105 m.

Prvý predbežný prieskum vyvieráčky bol urobený niekedy v októbri v roku 1952. Veľmi živo ho opisuje vo svojej knihe Ing. Z. Nišpanský, priamy účastník tohto prieskumu.

V roku 1959 sa začalo v Teplici opäť aktívne pracovať. V lete uvedeného roku sa jaskyniari pokúšali znížiť hladinu vstupného sifónu. Tiež sa uskutočnil odvážny pokus podplávať sifón pomocou vysokotlakovej hadice a dýchacej automatiky. Do sifónu sa vtedy ponoril jaskyniar J. Lipták za asistencie jaskyniarov Guzmu, Velebu, Húsku, Nišpanského, Žitného a Svarinského. Dostal sa pritom do hĺbky 4 až 5 metrov.

Ďalšie pokusy o podplávanie sifónu pokračujú v šesťdesiatych rokoch. Postupne sa pracne odťažovali zo sifónu naplaveniny. Zbižo Nišpanský a ďalší sa pokúšali prekonať sifón s vlastne vyrobenou dýchacou technikou. No až v sedemdesiatych rokoch sa s dokonalejšou potápačskou technikou podarilo potápačom Aquaspeľu Košice T. Sasvárymu a P. Ošustovi preniknúť cez vstupný sifón vyvieráčky

Teplica, bolo to 2.2.1974.

Ďalej nasledujú akcie, ktorých sa zúčastňujú potápači Nišpanský, Manica, Šteško, Turzák a iní. Postupne boli prekonané ďalšie sifóny a objavené voľné a zatopené priestory smerujúce pod Suché doly.

Neskôr v osemdesiatych rokoch v jaskyni pracujú trenčianski speleopotápači Kucharovič a Kokavec, ktorí skúmajú zatopené priestory za Žabou chodbou.

V deväťdesiatych rokoch pokračoval speleoprieskum za účasti potápačov Prahy a Kladna (Bílek, Nešvera). Žiaľ prieskum v januári 1994 skončil tragicky. V zatopených priestoroch Teplice zahynul kladenský potápač Mirek Nešvera.

Po úspešnom prieniku do jaskyne Teplica a ďalších objavoch v nej, nás jaskyniarov – suchozemcov stále viac a viac lákalo vstúpiť do jaskyne, ktorej opis sme poznali len z rozprávania potápačov a ich náčrtov a máp. Hľadali sme možnosť vstúpiť do jaskyne cez suchý vchod. Pri podrobnom prieskume v suchých častiach, za prvým sifónom objavili potápači zavalený komín, cez ktorý prerastali korene stromov. Tu sa črtala reálna možnosť otvorenia druhého vchodu.

Po presnom zameraní komína a lokalizácii na povrchu sa 22. a 23. 10.1976 uskutočnila prvá akcia zameraná na odkrytie vstupu. Začalo sa s výkopom ryhy k predpokladanému vyústeniu zavaleného komína. (S.Kámen, M.Guzma, I.Kubíni, J.Mihálik). 30.10.1976 sme pokračovali v dokopaní ryhy a vyčistili zával do hĺbky 1 metra (S.Kámen, M.Guzma, I.Kubíni). 13. 11.1976 sme pokračovali v odťažbe horniny zo závalu za pomoci rôznych technických pomocok (M.Guzma, I.Kubíni, J.Mihálik).

20.11.1976 pokračovali otváracie práce na povrchu a v podzemí v spolupráci s potápačmi. Po nadviazaní zvukového kontaktu sme sa utvrdili, že pokračujeme správnym smerom. (S.Kámen, M.Guzma, I.Kubíni, J.Lajzo, J.Mihálik, potápači T.Sasváry, J.Šteško a V.Manica). Pre nepriaznivé počasie sme v tom roku otváracie práce pozastavili.

Odkrývacie práce pokračovali v nasledujúcom roku. Dňa 12.2.1977 sa potápačom J.Šteškovi a V.Manicovi podarilo v ranných hodinách preraziť zával v komíne a tak otvoriť druhý vchod do jaskyne Teplica. Akcie sa ďalej zúčastnili S.Kámen, M.Guzma a J.Mihálik.

Ďalšie akcie sa uskutočnili 19.2., 23., 23. – 24.4. 1977. Počas nich sa upravoval vchod a okolie jaskyne, dopravili a osadili sme prvú časť veľkopriemerovej oceľovej rúry. (S.Kámen, M.Guzma, I.Kubíni, J.Kuzmík, J.Mihálik a P.Petric).

30. 4. 1977 sme pomocou lanového kladkostroja dopravili ku vchodu druhú časť rúry a zvraciu súpravu, po osadení rúry sme obe časti zvarili a osadili uzamykateľný poklop. (S.Kámen, M.Guzma, J.Kuzmík, P.Petric, I.Kubíni).

Druhý vchod do jaskyne Teplica bol zabezpečený. Skončila sa ďalšia etapa histórie vyvieráčky a jaskyne.

Z Technických denníkov a pracovných záznamov skupiny sa dozvedáme, že v Teplickej vyvieráčke a jaskyni sa systematicky pracovalo od 8. 4. 1955 až do otvorenia druhého vchodu 12. 2. 1977, teda 22 rokov. Celkom tu bolo odpracovaných viac ako 1 800 hodín, pričom potápači strávili pod vodou viac ako 317 hodín.

Táto neuveriteľná vytrvalosť priniesla nakoniec svoje ovocie. Dostali sme sa však len do úvodných častí predpokladaného jaskynného systému Suché doly – Teplica. Veríme však, že dokonalejšie poznanie tohto podzemného systému priniesie aj posledný objav tisoovských jaskyniarov v Suchých doloch. Dňa 1. 7. 2006 sa nám podarilo preniknúť cez ponor pri Michňovej do mohutných podzemných priestorov. Prienik sa podaril práve cez ten ponor, v ktorom v roku 1958 uskutočnili jaskyniari farbiaci pokus, ktorý potvrdil prepojenie ponoru s vyvieráčkou Teplica.

Ivan Kubíni – vedúci Speleoklubu Tisovec

Na Hradovej

Slnko svitlo, veru áno,
tu v Tisovci je už ráno.
Batôžok môj každodenný
mám už celkom preplnený.
Vravím ľudom: prosím pozor!
Dnes je pekne, idem do hôr.

O chvíľu už prudko stúpam
po kľukatom chodníčku.
Vôkol seba krásu vnímam
a v hlave mám otázku.
Ako sa dnes zachová
nebotyčná Hradová.

Duch hory mi zatiaľ praje -
vyhliadka.
Oproti mne bielo svieti –
Vápenka.
Púť Kopencom zo skalky na
skalku,
dožičím si kratučkú prestávku.

Staré buky, vážni strážcovia
hory,
sprevádzajú ma, kým ju
nepokorím.
Kým nedostane sa mi pocty
najvyššej,
tým, že dosiahnem vrchol
Hradovej.

Zbytočné sú slová, čas zastal.
Koľkokrát som tu predtým stál!
Pozerám dolu: veľká vec,
vidieť náš drahý Tisovec.

Históriou nasiaknutá pôda,
o chvíľu sa ani poznať nedá.
Zôkol – vôkol, všade veľké
kamene.
Veru áno, sú tu slávne
Hrebene!

Slnko žmurklo, zavrelo oči.
Snáď na mňa búrka nezaútočí?
Len čo som unikal hrebeňom,
do skaly Okrúhlejšej uderel hrom!
Bolo bleskov, bolo hluku,
no Boh stál pri mojom boku.

A zrazu – hľa!
Vyplakala sa Okrúhla skala.
V hĺbke je hmla...
Hora sa vyžalovala.
A šťastný z celého srdca,
vraciam sa späť do Tisovca.
M.M. a I.S.

Predajňa obuvi BETA
oznamuje širokej
verejnosti, že rozšírila
sortiment predaja
o rezané a črepníkové
kvety.

Kosovo

znamená pre Srbov viac ako pre nás Tatry, lebo je kolískou Srbskej národnosti. Do bitky na Kosove poli bolo čisto Srbské. Potom Albánci, ale aj iní moslimovia, vítaní svojimi srbskými súvercami začali osídľovať Kosovo. Migrácia vrcholila za vlády Envera Hodžu (Hodža = učiteľ), ktorý chcel čo najskôr vybudovať v Albánsku komunizmus a tak hnal Albáncov palicou do raja. Títo z tvrdého režimu utekali hlavne do Kosova. Záhadou (a možno ani nie) ostáva, ako sa toľkí Albánci dostali do Srbska cez prísne strážené hranice. Toto, vysoká pôrodnosť a moslimská súdržnosť spôsobili, že Albánci, v niektorých oblastiach prečísľili Srbov, robili im život neznesiteľným. Začali ich prenasledovať a vyháňať z rodnej zeme, ktorá od nepamäti bola Srbská. Na ochranu Srbov nastúpila juhoslovenská armáda.

Srbi sú národ uvedomelý, smelý a nepoddajný. Neviditeľná sila využila situáciu na to, aby odstránila Srbov z cesty. NATO začalo bombardovať Srbsko. Tisíce srbských utečencov sa bojí vrátiť do Kosova, čeliť agresívnym Albáncom. Tí, ktorí sa vrátili, našli svoje domy vykradnuté, rozbité, alebo v nich bývali nepozvaní hostia.

Medzinárodná zmluva tzv. Helsinské dohovory, zdorazňuje, že hranice štátov sa môžu meniť len so súhlasom zainteresovaných strán. Vôbec nepochybujem, že zmluva zaistila pokoj a mier v Európe. Zarážajúce je, že si to neuvedomuje OSN. Splnomocnenec OSN pre Kosovo pán Ahtisaari túto zmluvu kompletne ignoruje. Tlačí Srbov k múru spôsobom, ako to robil Chamberlain s Československom. Rok po tom ako tento pán s dáždňom zaistil "mier na večné časy" na úkor Československa, vypukla druhá svetová vojna.

Slováci a Srbi mali vždy veľmi dobré vzťahy. Keď za Rakúsko – Uhorska hrozila záhuba Slovákom,

Srbi sa nekompromisne postavili na ich záchrana. Keďže nemali v sneme svojich poslancov, srbskí poslanci sa tam veľmi aktívne, za nich bili. Vedúca osobnosť národného hnutia Štefan Daxner, z vďačnosti voči Srbov, prijal do svojho mena meno srbského vlastenca a tak ho poznáme pod menom Štefan Marko Daxner.

Po dopísaní tohto príspevku, rádio oznamuje, že podmienky, ktoré ohľadne Kosova predložil pán Ahtisaari, musia byť prijaté bezpodmienečne – teda diktát. Ináč strana, ktorá ich neprijme – vyhráža sa Amerika – bude zodpovedná za ďalší vývoj udalostí. Teda tu sa vyvíja tlak na Srbsko, aby bezpodmienečne kapitulovalo.

Keď som mal 9 rokov, rodičia s napätím počúvali slovenské vysielanie nemeckého rozhlasu, ktoré obyčajne posmešne končilo slovami „Pravda víťazí“ (Posmech na heslo na štandarde Československého prezidenta) v dobe, keď Československo ťahalo za kratší koniec pri vyjednávaní s Chamberlainom, ktoré skončilo československou kapituláciou a rozpadom republiky. V tom čase Chamberlain oznámil, že Československo musí prijať všetky podmienky, ktoré kládlo nacistické Nemecko. Až tak nespraví, „bude zodpovedné za ďalší vývoj“ a Angličania a Francúzi zrušia zmluvu o vzájomnej pomoci, ktorú sami iniciovali, keď sa báli Nemecka počítajúc, že v prípade útoku Nemecka na nich zaútočíme na Nemecko z východu. Keď ho Hitler okúzlil a Chamberlain „zaistil mier na večné časy“ už nás Angličania a Francúzi nepotrebovali – zmluvu mohli zahodiť. Videli nebezpečie v Sovietskom zväze, ktoré môže zablokovať Nemecko. Ako vieme, títo prevracajú kabátov, na svoju politiku, v druhej svetovej vojne, ťažko doplatili. A čo Nemci?

V roku 1914 po zavraždení Ferdinanda srbským nacionalistom Gavrilom Principom, Rakúsko, vedomé si svojej sily, dalo Srbsku ultimátum

o ktorom vedelo, že je nespĺniteľné. Srbi sa nedali. To bol začiatok prvej svetovej vojny, ktorá podľa útočníka mala trvať maximálne mesiac – dva. Trvala štyri roky. Výsledok – rozpad Rakúsko – Uhorska.

Zdá sa, že politici v OSN nepoznajú históriu a zažmurujú oči nad porušením najzákladnejšej zmluvy, ktorá udržuje mier v Európe. Samozrejme, že vinný je i ten, kto ju poruší a nie ten, kto je obeťou tohto porušenia. V tomto prípade, zlodej kričí chyťte zlodēja.

Treba ešte pripomenúť, že v roku 1968 prezident Tito navštívil Československo. Dal nám morálnu posilu v dobe, keď všetci spojenci z Varšavskej zmluvy kovali pikle proti nám. Zabudli sme, že po okupácii študenti na belehradské univerzite ostro protestovali proti tomuto zločinu.

Dnes, keď má Slovensko, hoci len, formálnu funkciu v OSN, malo by upozorniť všetkých členov na dodržanie helsinských dohovorov. To nie je len povinnosť, to je v našom najväčšom záujme. Ignorovanie Helsinských dohovorov môže rozkolísť pokojnú hladinu v Európe, ohroziť mier a vďaka nášmu ignorantstvu a netečnosti ukončiť našu existenciu, nielen ako štátu, ale aj ako národa. Ustupovanie agresorovi sa nevypláca. Názorom nám to predviedol Chamberlain s Hitlerom.

Záverom len toľko: Ako deväťročný, prežil som Viedenskú arbitráž, kde rozhodli o nás, bez nás. Pamätám si na tie hrozné chvíle a šok v rodine, keď rádio oznámilo tento diktát. Viem si preto predstaviť, čo prežívajú Srbi v týchto chvíľach a úprimne cítim s nimi. S hrôzou som vypočul prvé prehlásenie nášho ministra zahraničných vecí, ktorý v ňom jednoznačne a vehementne podporil diktátorský názor pána Ahtisaariho, bez akéhokoľvek ohľadu na názor Srbov a helsinské dohovory. Nie len ja som ostal zarazený a zahanbený.

MUDr. Jaroslav Rafaj

ŠKOVVRÁŇČATÁ

Tak ako jamé rána víta spev škovvránka, ránami ľudského života sú štebotavé deti. Sú to naše ľudské škovvránčatá, vítajúce život, plné očakávaní, radosti a dôvery v nás dospelákov. Sú veselé, smutné, smejú sa a plačú ako všetky deti, len im je v tom našom domovákcom hniezde niekedy trochu tesno. Predsa len je ich oveľa viac ako býva detí v rodine.

Množstvo predsudkov, ktoré ešte stále majú ľudia voči detským domovom a deťom v nich umiestnených pretrvávajú. V nedohľadne je snaha nájsť každému dieťaťu náhradnú prípadne pestúnsku rodinu alebo dať dieťa do adopcie. Nechcené deti putujú do detských domovov.

Snahou pracovníkov v detských domovoch je čo najviac priblížiť deťom život v rodine, žiť s nimi a zaobchádzať s nimi ako so svojimi vlastnými. Práca s nimi je náročná, vyžaduje si lásku k deťom, trpezlivosť, schopnosť odovzdávať viac, ako určuje pracovná doba a pracovná náplň bez ohľadu na finančné ohodnotenie. Získavajú a strácajú obidve strany. Deti narázajú nastavujú zrkadlo a my vidíme svoje rozhodnutia a skutky v novom svetle. Majú nás na to, aby sme im pomáhali zvládať ťažšie úseky, situácie a konflikty, naučiť sa správne rozhodnúť. Vedieť si vybrať a takisto uniesť ťarchu svojho omylu alebo nesprávneho výberu. Aby sme pri nich stáli a podporovali ich. Aby sme suplovali role rodičov, ktorí túto svoju funkciu buď nezvládli alebo odmietli. Napriek akejkoľvek vynaloženej námahe dieťa vyrastajúce v detskom domove nemá šancu zažiť normálnu fungujúcu rodinu, kde má príležitosť pripútať sa k jednej osobe, prežívať ľudské emócie v prirodzenom rodinnom prostredí.

Jednou z najdôležitejších podmienok zdravého vývinu dieťaťa sú dobrí rodičia. Nie všetky deti majú to šťastie vyrastať v rodinách, ktoré dokážu zabezpečiť ich zdravý rast a vývoj. Veľakrát dochádza k zlyhaniu jednej alebo aj viacerých funkcií rodiny. Ak takáto dysfunkčná rodina je v štádiu, že dochádza k ohrozeniu dieťaťa v jeho vývoji, je povinnosťou spoločnosti postarať sa oň náhradnou formou výchovy.

Náhradná rodinná starostlivosť

Zákon č.36/2005 o rodine upravuje náhradnú starostlivosť ako viacero osobitne usporiadaných, na

seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Náhradná starostlivosť, kedy vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. Náhradnou starostlivosťou je:

1. zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča - náhradná osobná starostlivosť.
2. zverenie maloletého dieťaťa súd môže zveriť dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Uprednostní predovšetkým príbuzného, ak spĺňa zákonom stanovené podmienky. Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Okrem iného rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, majú voči dieťaťu výživovú povinnosť.
3. pestúnska starostlivosť

Ak je to v záujme dieťaťa, súd môže rozhodnúť o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom a spĺňa ustanovené predpoklady. Rovnako zostávajú zachované určité práva a povinnosti biologických rodičov. Podmienky poskytovania príspevkov pestúnskej starostlivosti a ich výšku tiež upravuje zákon o pestúnskej starostlivosti a o príspevkoch pestúnskej starostlivosti.

3. ústavná starostlivosť

Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele upravuje vykonávanie ústavnej starostlivosti, predbežného opatrenia súdu a výchovného opatrenia v detskom domove. Ústavná starostlivosť, predbežné opatrenie súdu a výchovné opatrenie sa v detskom domove vykonáva:

- v profesionálnej rodine
- v samostatných skupinách, diagnostických skupinách, alebo špecializovaných samostatných skupinách

Veľkým šťastím dieťaťa je dostať sa do profesionálnej rodiny. Aj keď má stále súdom určenú ústavnú výchovu, t.j. je stále „štátne dieťa“, dostáva starostlivosť od jednej osoby, ktorá sa oň stará vo

svojej domácnosti, venuje sa jeho potrebám, je večer pri ňom, keď zaspáva, ráno, keď vstáva. Zažije model fungujúcej rodiny, dostane sa mu pohladenia a objatia, o ktoré sa nemusí deliť s ostatnými 10-imi deťmi z domova a stále od tej istej náhradnej mamy alebo otca. Aj keď je preň pobyt v profesionálnej rodine dočasný, je určite emocionálne hodnotnejší ako v tom najkrajšie zariadenom detskom domove plnom hračiek a iných materiálnych výhod.

Čo „získava“ profesionálny rodič? O nejako výhodnom materiálnom ocenení je ťažko hovoriť. Je zamestnancom detského domova, dostáva mesačne plat, má hradené povinné odvody. Na dieťa dostane podľa jeho veku finančný obnos, ktorý je určený na pokrytie jeho potrieb. A čo naozaj získava profesionálny rodič? Ak svoju prácu berie ako poslanie, jeho podiel na výchove malého vlastnými rodičmi nechceného dieťaťa je peniazmi nezaplatiteľný. Odmenou je najmä dôvera malého človeka, formovanie detskej dušičky, učenie k láske, dôvera v seba a v ľudské dobro, ktoré dostalo facku zrieknutím sa vlastného dieťaťa. Odmenou je mať privilégium vidieť prvé kroky, prvý úsmev, počuť prvé slová, poďiť jeho lásku. Neskôr objatia, možno utreté prvé slzy zo sklamaní, rady do života, spoločná radosť z úspechov.

Náš detský domov zamestnáva 5 profesionálnych rodičov, z toho dvoch v Tisovci. Spolu vychovávajú 7 detí. Majú náš obdiv a úctu k ich práci, ktorou pomáhajú im zvereným deťom niesť ich údel dieťaťa – domov. Vďaka ich obetavej práci deti pomaly ale isto zabúdajú na príkoria, ktoré im spôsobili vlastní rodičia. Vyrastajú v kľudnom a bezpečnom prostredí dočasného náhradného domova. Možno budú mať to šťastie a raz si ich do vlastnej rodiny vezmú ľudia, ktorí sa rozhodnú byť náhradnými rodičmi nastalo. Dovedy naši profesionálni rodičia vychovávajú im zverené deti, ktorým sa pomaly ale isto vracia úsmev na tvár a viera v dobro človeka.

O profesionálnom rodičovstve radi poskytneme bližšie informácie v detskom domove osobne v Tisovci a Hnúšti, telefonicky na číslach 5494633, 5211371 a v Hnúšti na číslach 5491108 a 5491401.

Váš záujem bude pre nás dôkazom, že „dobrý človek ešte žije“.

Detský domov Škovvránok

O tisoovských menách

V spomienkach si často ožívujem chvíle z detstva a dospievania. Vynára sa mi obraz vtedajšieho Tisovca, keď na mieste kultúrneho domu stáli humná (farské, Daxnerovo a Demianovo), na mieste priemyslovky a internátu futbalové a volejbalové ihriská, mestská váha, chliev („rezistencia“ mestského bujala) a priľahlé domy, na mieste základnej školy budovy školy cirkevnej a štátnej, daxnerovský a zvarovský dom a dnes už neexistujúca „stará“ Francisciho ulica, keď Tisovec nemal vydláždené ulice a končil sa pred Štepnícou (lyžiarskym areálom Tisovčanov)... Stretávam ľudí, ako som ich vtedy poznal a akí sa mi zafixovali v pamäti: Karola Čipku a Samuela Čepika (kapitána) v neodmysliteľnej peleríne, Ľudovíta Clementisa s paličkou a fajkou, Jána Zajaca s viržinkou a psom, Emila Pekára s cigarou, Mateja Dianišku (stolárrove) vo vyšívannej košeli, Jána Stromčoka („Durčáka Pacherove“) ťahajúceho taligu s bryndzou, zmrzlínára Hazíra tlačiaceho vozík so zmrzlinou – a iných a iných... Spomínam si aj na priezviská Tisovčanov – a s dávkou nostalgie zisťujem, že je nemálo tých, ktoré sa z Tisovca vytratili. Uvediem – len tak náhmatkovo – aspoň niektoré: Zajac, Clementis, Kalina, Hlaváč, Javorský, Javor, Javorčík, Bráďňan, Takáč, Urbanec, Smik, Štempel, Žiak, Števkó, Albini, Baláž, Hortenský, Galáth, Zivák, Hradovický, Dorčík, Bazovský, Darovník, Zázik, Pavúk, Kúkel', Fogta, Vinicay, Glonek, Gregor, Lintner, Hodro, Valentík, Tomes, Bobaľ, Pazír, Gottlieb, Grómer, Kleiban, Tokár, Adámek, Filadelfi, Forint, Čala, Rustikus, Kojnok, Wassermann a i.

Áno, ožívujem si mená Tisovčanov (krstné i priezviská). Je známe, že z priezvisk najfrekvencovanejšie boli Kriška a Dianiška a z krstných mien Ján, že najčastejšie sa vyskytovalo spojenie krstného mena Ján s priezviskami Kriška a Dianiška. Viac však bolo Jánov Kriškov, dokladom čoho je napríklad skutočnosť, že vo voľbách r. 1946 na voličskom zozname boli evidovaní 26. (Hovoril mi o tom jeden z nich, Ján – „Jandes“ Kriška). Veľa bolo Jánov, no dosť bolo aj Júliusev, ba v mnohých tisoovských rodinách súrodenci dostávali tieto mená (čo je – dalo by sa povedať – tisoovskou špecialitou). Súrodencov s menami Ján, Július som zaregistroval u Hrovoľov, u Žiakov, u Kriškov (Demianove), u Oravcov, u Noskov, u Dianiškov (Paľove), u Žitných (pôv. Židóov), u Hudecov, u Vrbarov, u Krankušov, u Pardupov, u Šabláturov, u Polcerov, u Kriškov (Roškove), u Paliderov, u Maljkovičov. Hodno azda zaznamenať aj ďalšiu tisoovskú „špecialitu“, t.j. pomenovanie úrodencov menami Štefan – Samuel: u Čechov, u Demianov (Michalíkove), u Krankušov, u Kuchtov, u Kriškov (Dunajských), u Čepikov (Škerdove), u Dančíkov, u Kriškov (Sejkove), u Šteckov.

Popri tradičných menách od konca minulého storočia v Tisovci sa čoraz častejšie vyskytovali slovanské krstné mená. Ich počet postupne vzrastal a kulminoval za prvej republiky (tvorili nemalé percento zo všetkých krstných mien). Dokladom toho je napríklad skutočnosť, že v štvrtej triede ľudovej školy (r. 1937) spomedzi 35 žiakov ôsmi sme mali slovanské krstné mená: Milan Adámek, Ivan Hradovský (vtedy ešte Fazekaš), Branislav Hudec, Cyril Kraus, Ivan Manica, Miloš Šelest, Ivan Trnavský, Jaroslav Valušek (čo predstavuje vyše 20%). Pripomínam, že v čase môjho detstva aj v iných triedach slovanské krstné mená tvorili pomerne veľké percento. S nevelikým rizikom omylu možno tvrdiť, že výskyt slovanských krstných mien bol v Tisovci väčší, než v ktoromkoľvek inom slovenskom meste. Dokonca mnohé rodiny dávali svojim deťom výlučne slovanské krstné mená – u Daxnerov: Vladimír, Božena, u Hortenských: Jaroslav, Ružena, u Manicov (Bryndziarov): Miloš, Vladimír, Dušan, Stanislav, u Manicov (pri mlyne): Vladimír, Dušan, Miloš, u Čipkov: Miroslav, Ivan, u Javorských: Jaroslav, Blažena, u Hudecov (Klobúčnikov): Elena, Miroslav, Slavomír, Viera, Branislav, Ľubica, u Zmijov: Vladimír, Milina, u Grílich: Vladimír, Ružena, u Manicov (na námestí): Vlasta, Ivan, u Kuchtov:

ZO SPOMIENOK NA RODNÉ MESTO

Jaga, Oľga, u Dianiškov (Talpašov): Branislav, Miesoslav, u Krankušov: Milan, Cyril, u Čechov: Ivan, Vladimír, u Urbanov: Vlasta, Jaroslav, u Clementisov (Dušana): Dušan, Igor, u Svitov (vtedy Šprangerov): Oľga, Jarmila, u Donovalov: Viera, Milan, u Dianiškov (pri mlyne): Darina, Oľga, u Rafajov: Jaroslav, Dušan, u Jablončíkov: Ľubomír, Jaroslav, u Sitekov: Ľubomír, Viera, u Kriškov (notárov): Branislav, Fedor, u Náglov: Viera, Milan. Slovanské krstné mená sa často vyskytovali aj v mnohých jednodotných rodinách – u Daxnerov: Milan, u Kriškov (Miháľove): Dušana, u Bobaľov: Slavomír, u Kuchtov: Jarmila, u Kuchtov (v Spolku): Miroslav, u Kriškov: Milan, u Ambrózov: Blažena, u Žiakov: Nadežda, u Klinckov: Oľga, u Albínich: Dušana, u Cmorejov: Oľga, u Albínich: Dušana, u Cmorejov: Oľga, u Smikov: Viera, u Hudecov: Oľga, u Clementisov: Miroslava, u Šelestov: Miloš, u Valušekov: Jaroslav, u Trnavských: Ivan, u Mikitov: Cyril, u Jurčakov: Oľga, u Šverlov: Vlasta, u Hámošov: Oľga, u Heinrichov: Viera, u Horánskych: Blažena, u Kováčikov: Oľga, u Benkov: Ľubica, u Markov: Oľga, u Čechov: Soňa, u Cimbalistov: Milan, u Filadelfich: Milan, u Horánskych: Viera, u Krajčich: Milan, u Hudecov: Branislav.

Podľa môjho odhadu za prvej republiky v Tisovci bolo vyše štyridsať slovanských krstných mien; ženské: Alena, Blažena, Božena, Dušana, Darina, Jaga, Jarmila, Kveta, Lena, Libuša, Ľubica, Ludmila, Milica, Milina, Miroslava, Oľga, Ružena, Sláva, Soňa, Stanislava, Tatiana, Viera, Vlasta, Zdena, Zora, Želmíra; mužské: Branislav, Cyril, Dalibor, Dušan, Fedor, Igor, Ivan, Ľubomír, Miloslav, Miloš, Miroslav, Mojmír, Rastislav, Slavomír, Stanislav, Václav, Vladimír. Pozornosť si zasluži nielen výskyt slovanských krstných mien, ale aj ich frekvencia. Niektoré sa objavovali sústavnejšie, niektoré v istých periódach, niektoré sporadicky a niektoré jednorázovo. Pokúsim sa to „zdokumentovať“; pričom, pravdaže, ide iba o odhad. (Nemám nijaké štatistické podklady, jediným prameňom je moja pamäť. Pripomínam, že nie všetkých Tisovčanov so slovanskými krstnými menami som bližšie poznal a že mi aj čosi po polstoročí vypadlo z pamäti).

Najskôr chcel by som sa zmieniť o ženských krstných menách. (Keďže mnohé terajšie priezviská nepoznám, uvádzam pôvodné, t.j. dievčenské.) Počnúc koncom prvej svetovej vojny sa sústavne (naozaj len s malými prestávkami) vyskytovalo meno Oľga: Oľga Nosková, Oľga Čechová, Oľga Koziaková, Oľga Gájerová, Oľga Kuchtová, Oľga Galáthová, Oľga Klincková, Oľga Pekárová, Oľga Heinrichová, Oľga Svitová, Oľga Henesová, Oľga Polónynová, Oľga Cmorejová, Oľga Venclová, Oľga Krišková (Kopcove), Oľga Krupová, Oľga Hudecová, Oľga Jurčiková, Oľga Dianišková (Paľove), Oľga Hámošová, Oľga Rosiarová, Oľga Kováčiková, Oľga Bálintová, Oľga Marková, Oľga Dianišková (pri mlyne), Oľga Albiniová. Krstné meno Viera sa v hojnejšom počte vyskytovalo začiatkom prvej republiky: Viera Dianišková (Stolárove), Viera Horanská, Viera Hanesová, Viera Krajčiová, potom sa objavilo po štyroch rokoch, Viera Bobeľová, Viera Čepiková, Viera Hudecová, Viera Čecherlová, znova po ďalších troch rokoch: Viera Donovalová, Viera Forintová, Viera Smiková, Viera Zajacová, Viera Krišková a kulminovalo v tridsiatych rokoch: Viera Hannellová, Viera Gregorová, Viera Náglová, Viera Heinrichová, Viera Siteková, Viera Pavlikovská, Viera Šteinhilblová, Viera Tureková, Viera Šífríková, Viera Kropová, Viera Cirbová, Viera Horánska. V pomerne pravidelných intervaloch sa opakovalo meno Vlasta: Vlasta Manicová, Vlasta Albiniová, Vlasta Urbanová, Vlasta Šverlová, Vlasta Hermánková. Podobne to bolo aj s menom Ľubica: Ľubica Hanesová, Ľubica Čechová, Ľubica Kmeťová, Ľubica Čepíková, Ľubica Svobodová, Ľubica Hudecová, Ľubica Benková. Meno Milina bolo frekvencovanejšie najmä po vojne a v dvadsiatych rokoch: Milina Čipková, Milina

Krejčiová, Milina Klincková, Milina Dianišková (Paľove), Milina Zmijová, Milina Hudecová. Jednorázovo sa vyskytlo meno Darina: v priebehu roka tri razy: Darina Kunštárová, Darina Dianišková, Darina Chomová.

Z mužských mien už pred prvou vojnou sa častejšie objavovalo meno Vladimír: Vladimír Clementis, Vladimír Manica (Bryndziar), Vladimír Manica (pri mlyne), Vladimír Kuchta, Vladimír Pekár, a kulminovalo v prvých povojnových rokoch: Vladimír Dančík, Vladimír Zmija, Vladimír Manica (na námestí), Vladimír Grílli, Vladimír Zúr, Vladimír Čunderlík, Vladimír Pavlikovský, (neskoršie sa objavovalo zriedkavejšie). Meno Milan sa periodicky opakovalo v dvoch – trojročných intervaloch; r. 1924 – 25: Milan Daxner, Milan Kraus, Milan Kriška, Milan Kmeť, Milan Dianiška (Hodinárove), Milan Oravec, v r. 1928 – 33: Milan Adámek, Milan Zázik, Milan Donoval, Milan Choma, Milan Beltrém, Milan Cimbalista, Milan Nágel', v r. 1935 – 36: Milan Filadelfi, Milan Roška, Milan Krajčík. Meno Jaroslav sa udomáčňovalo v dvadsiatych rokoch (Jaroslav Cimbalista, Jaroslav Nágel', Jaroslav Urban, Jaroslav Valušek) a kulminovalo začiatkom tridsiatych rokov: Jaroslav Demian, Jaroslav Rafaj, Jaroslav Hlaváček, Jaroslav Kmeť, Jaroslav Jablončík, Jaroslav Pavlikovský. Jaroslav Pohorelský, Jaroslav Sakáč, Jaroslav Kriška (Rošiak), Jaroslav Galík. Meno Miroslav obdobie svojho rozkvetu prežívalo v r. 1923 – 25: Miroslav Kriška, Miroslav Mikita, Miroslav Kríž (pôvodne Kerestúr), Miroslav Kriška (vojnový invalid), Miroslav Kuchta, Miroslav Kováčik, Miroslav Dianiška (z Láňu), Miroslav Ivan. Potom sa objavovalo zriedkavejšie. Približne v dvoj – trojročných intervaloch sa objavovalo meno Branislav: Branislav Dianiška, Branislav Hudec (Klobúčnikove), Branislav Kriška (Notárove), Branislav Hradovský, Branislav Hrvoľ, Branislav Hudec. Jednorázovejšie sa objavovali mená Cyril, Ivan, Slavomír. Meno Cyril – po Cyrilovi Noskovi a Cyrilovi Huňovi, sa v jednom roku vyskytlo štyrikrát: Cyril Kraus, Cyril Gájer, Cyril Mikita, Cyril Kováčik. Meno Ivan – po Ivanovi Čipkovi, Ivanovi Smikovi a Ivanovi Čechovi – sa v priebehu dvoch rokov objavilo päťkrát: Ivan Manica, Ivan Hradovský, Ivan Trnavský, Ivan Pastýr, Ivan Galáth. Meno Slavomír sa v priebehu jedného roka vyskytlo trikrát: Slavomír Hudec, Slavomír Bobaľ, Slavomír Příjal. (Tieto mená predtým a potom sa objavovali ojedinele.)

Vo svojich spomienkach bližšie som si všimol krstné mená Tisovčanov z čias môjho detstva a dospievania. Zaujala ma najmä skutočnosť, že vtedy popri „tradičných“ krstných menách bola doslova invázia krstných mien slovanskej proveniencie. (Vyskytovali sa síce aj iné netradičné krstné mená – Amália, Regina, Lec, Rajmund a i. – no len výnimočne.) Domnievam sa, že invázia slovanských krstných mien bola čohosi symptómom, vyplývala z celkovej klímy v čase našej republiky. Tisovčania totiž aj tým určitým spôsobom demonštrovali, že sa distancujú od bývalého Uhorska a jeho odnárodňovacej politiky a že nechceli mať s tým nič spoločné. (To však nijako neznamená, že by Tisovčania dávali slovanské krstné mená len z vlasteneckých pohnútok, vo viacerých prípadoch skôr len podvedome a – pravdaže – neraz len preto, lebo tieto mená boli v „móde“.) Neskoršie slovanské krstné mená sa vyskytli zriedkavejšie, do módy prichádzali iné mená... Do akej miery boli slovanské krstné mená zastúpené v čase, keď som žil mimo Tisovca, neviem (do rodiska som chodil sporadicky).

Čosi však viem o tom, ako to s krstnými menami vyzeralo v Tisovci v čase môjho detstva a dospievania. Je to jeden z dôvodov, prečo som sa rozhodol zverejniť svoje „pozorovania“ (v ktorých sa spolieham iba na svoju pamäť, a teda sú aj neúplné). Určite aj na osvieženie pamäti žijúcich pamätníkov, (ktorí určite mohli by ich doplniť alebo spresniť) ale aj preto, lebo – myslím si – že i výskyt a frekvencia mien je jedným z ukazovateľov demografie Tisovca v konkrétnom historickom období, t.j. v čase prvej republiky.

Cyril Kraus

Storočnica generála Júliusa Noska

8. júna 1907 sa narodil Július Nosko, ktorého nedozité sté výročie si tohto roku spoločne pripomenieme spolu s členmi protifašistického odboja na Slovensku.

V minulom čísle nášho TM som pripomenula obdobie štúdií Júliusa Noska. V tomto číslu Vám prinášam pokračovanie v jeho životnom období.

Mladý akademik Nosko po slávnostnom vyrazení z akadémie 29. júla 1928, vybral si jazdecký pluk Klatovy. Najradšej by bol odišiel na Slovensko, no nebolo to možné. Čez prázdniny, ktoré mal pre seba, venoval sa doma v Tisovci poľnohospodárskym prácam, lebo tie mal najradšej. Túlal sa po rodnom kraji, navštevoval svoje obľúbené miesta. V tomto období sa konal študentský zjazd v Banskej Bystrici, ktorého sa zúčastnil. Banská Bystrica mu vtedy učarovala, no uplatniť so svojim vzdelaním sa tu nemohol. Vrátil sa sem až o 10 rokov. Z Klatov odišiel do Pardubic 30. septembra 1930 bol premiestnený do Dobrušky, ktoré sa mu neskôr stali druhým domovom. Tu sa zoznámil s manželkou Annou, s ktorou sa v roku 1936 oženil. Ochotne ho nasledovala po všetkých

vojenských pôsobiskách. Vytvárala mu dobré rodinné zázemie. Spolu mali dve deti. I keď mal manželku Češku, väčšiu časť života prežil v Čechách, ostal verný svojmu slovenskému pôvodu. Dňa 28. októbra 1932 bol povýšený na nadporučíka a žiadal o preloženie na Slovensko. V roku 1933 bol preložený k 10. jazdeckému pluku a bol menovaný veliteľom čaty I. eskadrony v Berehove na Zakarpatskej Ukrajine. Tento kút, kde bola umiestnená vojenská posádka, bol za prvej ČSR najzaostalejšie miesto. Tu sa zoznámil s kap. vet. M. Ferjenčíkom, s ktorým neskoršie spolupracovali v odboji. Dňa 6. januára 1934 nastúpil ako frekventant do jazdeckej školy v Pardubicach, ktorú ukončil ako najlepší poslucháč v novembri 1934. Spolu s ním jazdeckú školu absolvoval aj Ján Golian. Po ukončení školy sa znova vrátil do Berehova. 1. októbra 1935 už bol ako veliteľ čaty pre školu dôstojníkov jazdeckého velenia v Pardubicach. Vo februári 1936 prevzal velenie čaty jazdeckej eskadrony v Dačicích (na Morave). Od 31. júla bol veliteľom čaty na vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave, kde bol v roku 1937 povýšený na kapitána jazdeckého.

Rok 1938 znamenal v jeho vojenskom, občianskom i osobnom živote veľké zmeny, ktoré pôsobili domáce i medzinárodné politické a vojenské udalosti. Dňa 28. marca 1938 bol pridelený k 2 oddeleniu hlavného štábu ako spravodajský dôstojník samostatnej spravodajskej skupiny v Bratislave. Pre kapitána jazdeckého Noska to bol dosť nečakaný zvrat – od jazdeckého k spravodajcom. Vieme, že na jar roku 1938 bola čiastočná mobilizácia, tú prežil Nosko v Bratislave. Po zapracovaní sa na ústredí odišiel v máji 1938 do Banskej Bystrice, kde už dávno chcel žiť, ale nie za takýchto okolností. Najviac času ako spravodajca strávil v slovensko – maďarskom pohraničí, v priestore od Levíc po Šafárikovo. Výsledky ich spravodajskej práce, ako ukázali nasledujúce udalosti, vyšli nazmar. Mnichov a jeho dôsledky pre našu republiku prežíval tak ako mnohí ďalší príslušníci čs. armády kpt. Nosko veľmi ťažko. Nevedel sa zmieriť so skutočnosťou, že naše územie vydali bez jediného výstrelu. A rozbitie republiky v marci 1939, vytvorenie slovenského štátu, bolo viac ako deprimujúce.

Výpisky z brožúry Povstaleckí generáli

Vážení čitatelia!

V januárovom čísle Tisovského mesačníka v článku „Vesterovci v Tisovci“ od Ing. Miroslava Vestera st. bol uvedený nesprávny údaj. Pri prevoze telesných pozostatkov grófa Thökölyho z Turecka do Budapešti malo byť správne uvedené namiesto „do Budapešti“ „do Kežmarku“. Ide o významnú postavu našich národných dejín, jedného z vodcov protihabsburského povstania, ktorý bojoval za náboženskú slobodu protestantov v Uhorsku.

V rokoch 1671 – 1681 bolo v Uhorsku odobratých evanjelikom 888 kostolov. Prebiehali povestné Bratislavské sudy, na ktorých súdili stovky evanjelických kňazov a učiteľov. Nútili ich podpísať reverzy, že sa zriekajú úradov. Tí, ktorí ich podpísali, mohli odísť do vyhnanstva. Tí, ktorí

odmietli podpísať, boli väznení v Leopoldove, Komárne a mnohí boli predaní na neapolské galeje.

Tento teror, ktorý panoval na Slovensku, vyvrcholil stavovským povstaním, ktoré viedol mladý kežmarský gróf Imro Thököly. Po počiatkoch úspechov povstalcov bol cisár Leopold I. nútený zvoliť do mesta Šoproň v r. 1681 krajinský snem, na ktorom bol vo veciach náboženských nútený spraviť evanjelikom menšie ústupky. Napr. domov sa mohli vrátiť vyhnanci, ktorí boli odsúdení na Bratislavských súdoch, v župách, kde boli evanjelikom odobraté všetky kostoly, si evanjelici mohli na základe Šoproňského snemu, na základe článku 25 a 26, v každej župe postaviť dva kostoly, to isté platilo o slobodných kráľovských mestách. Podmienkou bolo, že tieto kostoly museli byť postavené iba z dreva a to za hradbami mesta.

Takáto perzekúcia evanjelikov trvala sto rokov do roku 1781, keď osvietenský cisár Jozef II. vydal známy Tolerančný patent.

I v meste Kežmarku stojí dodnes drevený arkádový kostol z roku 1717. V sedemdesiatych rokoch 19. storočia sa kežmarskí evanjelici rozhodli postaviť si impozantný kostol. Stavali ho podľa projektu dánskeho architekta Teofila Hansena. Stavba je postavená v orientálnom slohu. Túto katedrálu stavali dvadsať rokov. Patrí nepochybne medzi najkrajšie a najmohutnejšie kostoly na Slovensku.

Predtým, ako malo dôjsť k prevezeniu Thökölyho pozostatkov do Kežmarku, bola k tejto katedrále pristavená bočná kaplnka. V nej na katafalku v bielej mramorovej truhle odpočíva tento veľký bojovník za náboženskú slobodu.

Jaroslav Kochan

Luna

Luna nám svieti do okien, čo nám prinesie nový deň, ak slniečko nám zasvieti do okien, radosť, či žiaľ. Deťom radosť, nám len žiaľ. Sme len deti prírody. Slniečko sa prediera cez husté mraky, nádej nám svitá. Príde nová jar, rozkvitne šafran, aj prvosienka pomaly vytíča rožky, aj podbelík. Púčiky sa otvárajú, stromy rozkvitajú. Rodí sa nový život, nové spomienky nám víria myslou, budí sa nová láska.

Komár

Oddelenie kultúry MsÚ Tisovec

Vás pozýva na autorskú výstavu

Rudolfa Keblúška „PODOBY TEĽA“

Výstava trvá od 12. do 21. marca 2007

v pondelok až piatok od 14.00 do 17.00 hod. v hud. salóniku MsKS Tisovec.

Vstupné ľubovoľné

Poranenie kĺbov a kostí

Poranenia kĺbov a kostí vznikajú pôsobením veľkej sily, prípadne priamym nárazom na kosť alebo kĺb. K týmto poraneniam patrí: vyvrtnutie, vyklbenie alebo zlomeniny.

Vyvrtnutie vzniká násilným, extrémnym pohybom v kĺbe, ktorého následkom je roztrhnutie púzdra, väzov a šliach. Tak vznikne krvný výron, kĺb opuchne a je veľmi bolestivý. Pretože sa pri týchto poraneniach natrhne alebo roztrhne kĺbové púzdro, šľacha a vôbec poškodujú sa mäkké časti kĺbov, znamená to trvalé poškodenie daného kĺbu. Preto musí každé vyvrtnutie ošetriť lekár.

Vyklbenie je poranenie, pri ktorom sa končatina dostáva do neprimeranej polohy. Pri pokuse o zmenu tejto polohy vznikajú veľké bolesti a končia sa aj tak do nenormálnej

polohy. Vyklbenie nesmie naprávať nik, lebo hrozí poškodenie cievy, nervov i väzov. Raneného treba transportovať najmä vtedy, ak pod vyklbeným miestom nenahmatáme pulz, alebo ak ranený necíti nijaký dotyk.

Pri zlomeninách vidíme v mieste zlomeniny opuch a nenormálnu pohyblivosť v priebehu kosti. Pochopiteľne, že sa narušuje aj funkcie postihnutej končatiny a postihnutý cíti bolesť. Zlomeniny môžu byť aj otvorené a zatvorené. Pri otvorenej zlomenine treba ošetriť najskôr ranu, potom končatinu znehybniť. O type poranenia rozhodne röntgen.

Prvá pomoc je vždy rovnaká:

1. Poraneného správne uložíme a urobíme výkony na zachránenie života.
2. Znehybníme poranenú končatinu (kosť alebo kĺb)

3. Zabránilme vzniku šoku.

4. Ošetríme prípadné rany a krvácania.

5. Zabránilme podchladeniu, premoknutiu a pod.

Najčastejšie sa stretávame so zlomeninami dlhých kostí končatín, ale aj so zlomeninami kostí lebky, tváre, rebier, panvy a chrbtice. Pomerne často sa vyskytujú vyvrtnutia členkového a kolenného kĺbu a vyklbenia ramenného, alebo bedrového kĺbu. Pri znehybnení zlomenín dlhých kostí platí zásada, že treba znehybniť kĺb nad zlomeninou a pod ňou. Pri poskytovaní pomoci použijeme dlahy, v krajnom prípade priložíme a priviažeme zlomenú hornú končatinu uhnúť v lakti na 90° ku hrudníku, podobne dolnú končatinu priložíme a priviažeme ku zdravej dolnej končatine. Pri zlomení chrbtici postihnutej znehybníme v polohe na chrbte na tvrdej podložke.

Školenie prvej pomoci

Pozor na krčnú chrbticu! Raneného dáme na nosidlá, alebo tvrdú podložku, hlavu mu z oboch strán podoprieme vhodným predmetom, aby sa nemohla hýbať. V tejto polohe ho prevezieme do nemocnice. Vyvrtnutie, alebo vyklbenie ošetríme znehybnením a to v takej polohe, akej sa postihnutá končatina nachádza. O ďalšom postupe rozhodne lekár. Pri týchto poraneniach sú najviac ohrozené šľachy a kĺbové púzdra, ktoré sa hoja veľmi ťažko. Treba dodržiavať dobu znehybnenia, aby pri sadre neboli opuchy a dodržiavať rehabilitáciu a všetky lekárske pokyny, aby nedochádzalo k trvalým následkom. Pri zložitých stavoch, alebo pooperačnej dobe doporučiť kúpeľnú liečbu.

Miroslava Bancíková MS SČK

Vzdávame česť svedomitej práci žien!

Pri súčasnom rýchlom životnom tempe priam túžime po príležitosti, kedy môžeme prejať dobré medziľudské vzťahy, naše čítenie, družnosť a zároveň prejať radosť z úspechu, či pohovoriť si o našich ľudských problémoch. U nás, členov Slovenského zväzu záhradkárov, býva viac rôznych príležitostí v priebehu roka na spoločné stretnutia. Raz sú to výročia založenia SZZ, okružle výročia založenia svojej organizácie, výročné schôdze i na odborných prednáškach. Zhodnotia sa výsledky práce zväzu a vyslovia sa uznania zaslužilým členom organizácie. Zároveň sa vysloví nemálo predsavzatí pre budúce obdobie.

Kým vykročíme do našich záhradiek, kým začneme s jarnými prácami, predsa sa ešte trochu zamyslíme a pripomenieme si, že začiatkom marca oslavujeme a s nami celý pokrokový svet významný sviatok „Medzinárodný deň žien“. Oslavujeme tento sviatok ešte pred prvým jarným dňom. S predstihom sme si vypestovali krásne kvety jari, aby sme mohli potešiť manželky,

matky, či spolupracovníčky. Patrí sa nám chlapom prihovoriť sa našim ženám, členkám, ale i tým, ktoré s takou úctou, trpezlivosťou, ochotou, pochopením a oddanosťou žijú, pracujú a denne kráčajú popri nás. Sú pre nás doma i v záhradke či na poli, ba niekedy sú viac v záhradke ako my.

V histórii slovenského ovocinárstva, záhradníctva či vinohradníctva bolo akýmsi nepísaným zákonom, že sa spomínali predovšetkým muži ako priekopníci v týchto oboroch. Čas sa ale zmenil, ženy sa stali spoluvykonávateľmi cieľov v oblasti skrášľovania životného a pracovného prostredia hlavne v minulosti! Naše ženy zapojili sa do práce v záujmových kluboch, v ktorých pestovanie kvetov, ich aranžovanie, organizovanie výstav je ich záslužnou prácou.

Je pre nás veľkou ct'ou, ak v mesiaci, keď majú naše ženy taký veľký sviatok, môžeme ich pozdraviť kyticou kvetov, darčekom či veršom poblahoželať ich výsledkom statočnej práce a k vytváraniu rodinnej pohody. Veď skutočne dušou rodiny je „žena“.

Milé spoluobčianky! Do radu gratulantov k sviatku MDŽ pripájajú sa aj záhradkári nášho mesta a želajú Vám pevné zdravie, šťastie

a lásku! Pozdravujú Vás slovami básnika.

Čo pre mňa znamenáš

Mám pocit,
že pre mňa všetko si.
Si deň,
čo jeho krásu nevieš stráviť.
Si noc,
čo taká je, že nedá ti spať.

Si lúka kvetov,
čo tisíc vôní ti ponúka.
Si prameň,
čo stále tečie a nevysychá.
Si studňa,
čo vodu má priehľadnú a nedovidiš dna.

Si hviezda jasná,
čo v temnote Ti stále svieti.
Si obraz,
čo nezmizne nikdy z pamäti.

Si osamelý topoľ,
čo ho tisíc vetrov nezničilo.
Si kvet,
čo kvitne pre radosť každého.

Jaroslav Pavlikovský

Posledná príležitosť pre poberateľov a darcov 2% z odvedených daní

Vyzerá to tak, že rok 2007 bude posledným, kedy budú môcť organizácie zaregistrované v Notárskom centrálnom registri určených právnických osôb prijať 2% odvedených daní. Klub slovenských turistov, turistický oddiel KOS Rimavská dolina využíva túto možnosť získania finančných prostriedkov od začiatku jej zavedenia do praxe. Tento rok teda už po 6-krát. A podľa informácií z médií – posledný. Stratíme tak hlavný a dosť dôležitý zdroj príjmov pre svoju činnosť. Keďže ešte tento rok táto možnosť je, obraciame sa na Vás, členovia oddielu, Vašich rodinných príslušníkov, známych a priateľov. Obraciame sa na Vás, milí čitatelia Tisovského mesačníka, milovníci prírody a turistiky a na všetkých zamestnancov, živnostníkov a firmy s prosbou o venovanie svojich 2% z odvedených daní za rok 2006. Je dôležité vedieť, že to nie je žiaden výdaj navyše. Občan musí svoju daň odviesť štátu. Každý však môže rozhodnúť aspoň o 2% z tejto dane. To znamená, že 2% je možné odviesť v prospech neziskovej organizácie, ktorú si určí daňovník sám vo Vyhlásení o poukázaní sumy. Daňový úrad garantuje ochranu osobných údajov daňovníka a aj to, že 2% z dane dostane na účet tá organizácia, ktorú si občan sám zvolil.

Ak občan podáva daňové priznanie sám, Vyhlásenie o poukázaní 2% dane je už súčasťou formulára daňového priznania, na jednej z posledných strán. Treba ho len vyplniť. Daňový úrad následne prevedie 2% dane v prospech určenej organizácie.

Ak sa rozhodnete pre tú našu, tu sú údaje:

Obchodné meno alebo názov: **Klub slovenských turistov turistický oddiel KOS Rimavská dolina**

Sídlo: **Daxnerova 1083/29 Tisovec**

Právna forma: **občianske združenie**

Identifikačné číslo: **31906354**

Ak je občan zamestnanec, zamestnávateľ mu vykoná ročné zúčtovanie preddavkov na daň z príjmov a potom vystaví Potvrdenie o zaplatení dane. Občan – zamestnanec vyplní len Vyhlásenie o poukázaní sumy do výšky 2% zaplatenej dane. Tu sa udáva len meno a priezvisko daňovníka (zamestnanca), rodné číslo, bydlisko a suma zodpovedajúca 2% zaplatenej dane (minimálne 100,- Sk). Táto suma sa odpisuje z Potvrdenia o zaplatení dane od zamestnávateľa.

V prípade podpory nášho turistického oddielu sú obe tlačivá k dispozícii u predsedu TO – Dušana Kojnoka v Kníhkupectve v Tisovci.

Za Vašu priazeň a podporu našej činnosti Vám vopred ďakuje vyše 100-členná základňa TO KOS Rimavská dolina.

Ďalšia uzávierka na odoslanie projektov na Ministerstvo kultúry SR bola v mesiaci február. Jednalo sa o projekty na podporu činnosti knižníc. Zaslali sme dva projekty, ktoré vypracovala vedúca MsK p. Kojnoková.

Štefan Sabó

Ohlas na „glosár tisovského parlamentu“ z februárového TM

Nedá mi nereagovať na kritiku pána poslanca Jaroslava Lacka na inštitút hlavného kontrolóra mesta. Úloha hlavného kontrolóra mesta vyplýva zo zákona o obecnom zriadení a užšie vymedzenie pracovných povinností je uvedené vo VZN mesta Tisovec o kontrolnej činnosti a tiež na www.tisovec.com v sekcii hlavný kontrolór mesta.

Keďže jeho povinnosťou je vykonávanie kontroly, jedná sa o činnosť následnú, čiže až po uskutočnení určitej činnosti, resp. úkonu v podmienkach samosprávy mesta Tisovec. Jedná sa v skutočnosti o zistenie odchýlky skutočného stavu v kontrolovanom subjekte od stavu žiadúceho, ktorý je stanovený resp. upravený všeobecne záväznými právnymi normami platnými na území Slovenskej republiky a VZN mesta Tisovec, teda nie o kritiku, ako sa uvádza v článku pána poslanca.

Pracovnou povinnosťou hlavného kontrolóra mesta nie je „pomáhať pri odstraňovaní nedostatkov odbornými radami“, pretože rozsah kontrolovaných organizačných jednotiek samosprávy mesta Tisovec je veľmi veľký a rozmanitý. Jedná sa o obec (mesto), príspevkové a rozpočtové organizácie a obchodné spoločnosti. Úväzok hlavného kontrolóra mesta v Tisovci je 4 hod. denne, takže to nie je možné ani z časového hľadiska.

Inštitút hlavného kontrolóra nemá výkonnú právomoc. A ešte na margo „odborných rád“. Odborná rada môže byť poskytnutá len v prípade, keď o ňu niekto požiadala. Tzv. „poradenská činnosť“, sa poskytuje v rámci vnútorného auditu, resp. kontroliingu vo verejnej správe, keď je prítomný audítor, resp. kontrolór, ešte pred realizáciou rozhodnutia výkonného orgánu. Ale to už nie je úloha hlavného kontrolóra mesta.

Bc. Katarína Mešková, hl. kontrolórka mesta

SLUŽBY MESTA TISOVEC, s.r.o. Francisciho 818, 98061 Tisovec Oznam o cene teplej úžitkovej vody za rok 2006

Cena TUV je tvorená z ceny tepla potrebnej na ohrev 1m³ a ceny studenej vody. Obdobie január - október 2006 je cena 1GJ určená URSO 657.36Sk

	PK Stred	PK Hradová	OST Tisovec
Počet GJ na 1m ³	0,56	0,46	0,49
Cena v Sk	370,36	304,88	322,30
Stud.voda	59,00	59,00	59,00

cena 1m³ TUV 429,36 363,88 381,30

Obdobie november - december 2006 je cena 1 GJ určená URSO 698.68Sk

	PK Stred	PK Hradová	OST Tisovec
	0,54	0,38	0,40
	380,36	265,43	281,50
	59,00	59,00	59,00

cena 1m³ TUV 439,36 324,43 340,50

Uvedené ceny sú platné pre všetkých odberateľov/správcom/ napojených na jednotlivé zdroje. Jednotliví odberatelia upravujú ceny o fixnú zložku, ktorú si objednali pre daný rok.

Konečný spotrebiteľ zaplatí uvedené ceny svojim správcovi, ktoré môžu byť rozdielne podľa typu správcu a objednaného množstva pre daný rok. Vyúčtovanie musí vykonať správca v súlade s platnými zákonmi a predpismi a výrobca nezodpovedá za ceny určené správcami.

Informácia o cene platnej pre rok 2007 určenej URSO 1GJ 681,00Sk. Zálohové platby určujú správcovia samostatne pre jednotlivé svoje bytovky.

spracované na základe údajov Mestského podniku Tisovec

Ale vrátim sa ešte k našim veľkým ľuďom, ako sa dajú mnohí dodnes u nás volať. Páni farári, tí si skončili svoje aj tu na talianskom fronte. Starali sa aj o duše aj o telá. Čo kde bol zabitý, dokaličený a roztrhaný slovenský vojak, muselo sa jeho telo s patričnou úctou pochovať v spoločnom slovenskom poľnom alebo domácom cintoríne. Takto sa aj naši padlí kamaráti pri bombardovaní v Ravene na silvestrovskú nedeľu dostali na cintorín vo Faenze. V mestskom cintoríne je vyčlenené miesto, kde sú jednotlivé hroby asi 42 slovenských vojakov. Medzi nimi aj môj krajan Matej Uličný z Vlách. Mimo vojenského pohrebu, ktorí urobili naši farári katolícki aj evanjelickí, mesto vystrojilo ešte pohreb civilný so všetkou úctou. Takto sme získali akési domovské právo ešte viacej v meste Faenza ako dovtedy. Po tomto takom hromadnom prepade našich sme s väčším strachom sledovali americké lietadlá. Žiť sa žilo ešte dobre v týchto odľahlejších mestách od mora a od hlavných komunikácií. Tak aj naši veľkí ľudia, najmä páni oficiéri, farári, sa viacerí starali príliš okate o svoje telá ešte na tomto svete. Každý nemal pucáka ani pucáčku, ale snažil sa ju mať ako intímnu priateľku. A takéto známosti a styky sa tam vždy nevyplácali. Keď sa papaláš udomácnil so svojou priateľkou a malo dôjsť k tomu najlepšiemu, obyčajne zaznelo z úst amiky strašlivé ajúto, ajúto (pomoc, pomoc). Ľudia sa zbehli, milostný príbeh

sa odhalil a talianske úrady sa postarali o to, aby pán farár obvyčajne katolícky bol eskortovaný na Slovensko k odpykaniu trestu za násilnosť. Boli to asi zvyky z krvnej pomsty a tuhej ochrany náboženstva.

Dni sa nám aj v Imole míňali dosť dobre. Veď takto v zázemí bol predsa len odpočinok. Takto bolo vidieť aspoň na nemeckých vojakoch, ktorých tu na rozdiel od Faenzi niečo bolo. Sranda bola, keď sme videli Fricov na ulici rozkladať špeciálnu mapu, na ktorej boli vyznačené aj smery do domov žien. Náš

kludnejší pobyt v zázemí však dlho netrval, lebo vojna ešte prudko zúrila dolu v Basitáli. Ťažké boje sa zvädzali najviac o mesto Casino.

V polovici januára 1944 sa presúvala celá naša divízia do južného Talianska. Ja pre známe už udalosti z Raveny som nebol z nemocnice odsunutý na Slovensko, lebo potom, čo sa stalo, odsunutí domov boli ťažší opravdiví maródi a ja som cestoval s poľnou nemocnicou, na nové pôsobšte. Bola to cesta zaujímavá a krásna, ale úzka čoraz užšia. A to jednak preto, že sme sa vzdŕaľovali od domoviny a jednak preto, že sme opúšťali peknú životaplňú rovinu, lebo náš vlak sa vzťahoval do úzkých dolín a tunelov. Najprv sme prešli cez veľké mesto Bolognu, potom cez slávnú a romantickú Florenciu a tak na dlhšie sme zastali ako sme

vyliezli z tunela, v Areze. Pohľad už v okolí mesta nebol príjemný, bolo celkom po radosti z cesty romantickým Talianskom. V týchto hlbokých apeninských dolinách sa dali zbadať lietadlá, keď už boli nad hlavou. Veru sme už bojzlivito vykrúcali hlavy z vagónov do hora a úzkostlivo sledovali štreku, či sa už ťahá do tunela. Iba v dlhom tuneli bolo bezpečne a tak aj vlaky prechádzali v tuneloch, keď bol hlásený letecký poplach. Ako tak celý dotiahol sa náš transport až

SLOVENSKÝ VOJAK V POLI (14)

do Ríma. Tu sme zastavili ako sa dalo vidieť na dlhšie. Na rozmlátenej obrovskej stanici prevládala všade červená farba. Kolajnice, kde nestáli na nich vagóny, boli povykrcované od páľavy ohňov. Podľa tej hrdze na šínach a vagónoch, sa dalo vidieť, že sa tu bombarduje už dlho a poriadne. Čo do tvaru sa táto stanica stáčala do kruhu ako varšavská, ale čo do zničenia bombardovaním sa to nemohlo ani trochu porovnávať. Aj o samotnom Ríme sme sa hneď dozvedeli, že aj tu padajú bomby i keď Rím bol vyhlásený ako otvorené mesto. Vatikán bol ako neutrálny štát a aj tu zabľúdila nejaká bomba. No všetko jedno. Rím je Rím a horšie už nemôže byť ako na tej spálenej stanici, tak veru všetko bez povelu vyrukovalo do mesta.

Samuel Struhár

Kalendár výročí osobností Tisovca a Rimavskej Pily

Michal Holko

280. výročie úmrtia veršovníka, učiteľa, kazateľa
Narodil sa v roku 1688 v Smolníku. V roku 1799 vo veku 11 rokov osirel. Tútori ho dali do školy v Banskej Bystrici, kde mu bol profesorom aj Matej Bel. Ako talentovaného žiaka si ho v roku 1718 pozval do Tisovca za kantora a rektora vtedajší farár Ján Glosius. Tu sa začal venovať svojej literárnej tvorbe, písal latinské i slovenské verše a vinše. Z Tisovca odišiel do Ochtinej. Účinkoval tu len krátky čas do svojej predčasnej smrti v marci 1727.

Viera Bukvová, rod. Daxnerová

115. výročie narodenia a 45. výročie úmrtia prekladateľky, úradníčky, ochotníckej herečky
Starý otec → Štefan Marko Daxner
Narodila sa 8.3.1892 v Tisovci. Ľudovú školu vychodila v rodisku a v Martine, meštiansku školu v Těšíne. Od roku 1912 žila s manželom v Amerike. Od roku 1921 po návrate z USA žila v Martine, od roku 1931 v Bratislave, kde pôsobila ako

úradníčka Slovenskej poisťovne. Počas 2. svetovej vojny sa vrátila do Martina, kde od roku 1949 pracovala v predajni spolku LIPA. Posledné roky prežila opäť v Bratislave.

Po skončení meštianskej školy ako pätnásťročná začala v Martine hrať v rozprávkach a v rokoch 1907-1912 vytvorila 12 hereckých postáv v repertoári Slovenského spevokolu. Stvárňovala postavy dievčat a mladých žien v hrách slovenských i zahraničných autorov. Po odchode do USA sa k ochotníckemu divadlu už nevrátila. Znalosti angličtiny využila pri prekladoch diel anglickej a americkej literatúry, ktoré boli zväčša čitateľsky úspešné. Zomrela 11.3.1962 v Bratislave.

Ľubor Čunderlík

85. výročie narodenia učiteľa, kultúrneho a osvetového pracovníka, redaktora, publicistu, politológa, priekopníka dobrovoľnej ochrany prírody
Narodil sa 17.3.1922 v Tisovci. Základné vzdelanie získal vo svojom rodisku. V štúdiách pokračoval na gymnáziu v Rimavskej Sobote a v Tisovci. Filozofickú fakultu UK

v Bratislave absolvoval v roku 1948. V rokoch 1945-1948 bol učiteľom na národnej škole. V rokoch 1948-1950 bol pracovníkom Matice slovenskej a v rokoch 1951-1952 šéfredaktorom časopisu Osvetová práca. V rokoch 1952-1957 bol tajomníkom Spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov. V rokoch 1957-1959 bol vedúcim redaktorom a v rokoch 1965-1969 riaditeľom vydavateľstva Pravda. Medzitým absolvoval štúdium na Inštitúte spoločenských vied. Od roku 1975 bol vedúcim Katedry kultúrnej politiky Fakulty Vysokých škôl politickej v Bratislave. Bol publikačne činný v oblasti literárnej histórie, kritiky a teórie kultúry. Do literatúry vstúpil lyrickou prózou *Stromy a ľudia* a básňou *Význanie*, ktoré publikoval v zborníku tisovských študentov Kniha priateľov. Publikoval literárne štúdie o Božene Němcovej, Cervantesovi, o šúrovcoch i davistoch. Bol dlhoročným členom SZOPK a úspešne pomáhal riešiť často zložité ochrannárske problémy s využitím svojho vplyvu. Aktívne sa

zúčastňoval táborov ochrancov prírody a iných ochrannárskych podujatí. Zomrel 10.9.1996 v Bratislave.

Ján Baláž

85. výročie narodenia pedagóga
Narodil sa 17.3.1922 v Nandraži, okr. Rožňava. Študoval na gymnáziu v Rožňave a v Tisovci. Po oslobodení pracoval na Povereníctve zdravotníctva, od roku 1949 na Povereníctve školstva a dlhšiu dobu bol ústredným školským inšpektorom. Venoval sa organizačným a metodickým otázkam školstva, problematike výchovno-vzdelávacej sústavy na školách 2. cyklu, osobitne na pedagogických školách. Bol spoluautorom učebníc, informačných príručiek a školských pomôcok, napr.: Stredné školy – informácia o štúdiu, Čítanka pre 2. ročník pedagogických škôl, Stručné dejiny slovenskej a českej literatúry pre 2. ročník pedagogických škôl. Zomrel 8.5.1971 v Bratislave.

Miroslava Kojňaková

Zachránili sme sa v UDS-ke

Ako penzista pracoval som u Lesostavu, ktorý staval rozsiahle garáže pre Lesný závod v Hnúšti. Veľmi dobré služby nám poskytovala UDS-ka a to Tatra s mechanizmami na prehlbovanie, upravovanie i na prenášanie zeminy.

Keď raz sa nám minul štrk, či piesok na betónovanie, vybrali sme sa k Rimave, aby sme si z nej nabágrovali potrebný materiál. Cesta viedla pomedzi porast vrúb, ktorý tu zastrel voľný výhľad šoférovi. Zrazu veľký záblesk a lano, či drôt 22000 voltového elektrického vedenia sa pretiahlo. Asi päť osôb vezúcich sa v kabíne Tatry ostalo

šokovaných a či omráčených, ale bez nijakého úrazu. Šofér vidiac čo sa stalo, hneď to išiel oznámiť do elektrárne. Elektrikári mali poplach, okamžite vypli najbližšie stykače – vypínače porušeného elektrického vedenia a zorganizovali sa, aby čím skôr prepálené vedenie spojili – opravili. Usilovnej práce mali bohato. Asi po troch hodinách bola porucha odstránená. Potom sa rozhodlo, ako sa tento malér zlikviduje. Keďže aj elektrikári si uvedomovali, že na poruche i oni mali vinu, lebo elektrické vedenie bolo veľmi nízko nad terénom, preto nemohli žiadať nejaké veľké odškodnenie.

Nakoniec vedúci elektrárne a náš majster sa

dohodli, že naši im potom UDS-kou urobia nejaké zemné práce a tak sa to potom zlikvidovalo.

S podivením, ale s radosťou sa konštatovalo, že prečo sa ním nič nestalo, keď sme sa dotkli vysokého elektrického vedenia. Ja som sa s touto vecou zdôveril riaditeľovi Závodou ťažkého strojárstva v Tisovci Milanovi Sokolovi, ktorý trochu porozmýšľal a mi povedal: Mali ste šťastie, že bolo sucho, že gumená časť kolies je pomerne hrubá a že kabína UDS-ky je izolovaná voči vonkajším vplyvom.

I keď elektrina ľuďom robí veľké služby, môže byť aj nebezpečná.

Rudolf Valent

* Hľadáme na prenájom 4 izbový byt alebo rodinný dom, ktorý je v dobrom stave a nepotrebuje rekonštrukciu. Predpokladaná doba prenájmu je jeden rok (s možným nástupom od 1.7.2007). 0911/566600 (celý deň) alebo 047 5493200 (od 7.00 do 15.00 hod.)

* Predám jednoizbový byt v os. vlastníctve na Daxnerovej ulici v Tisovci, cena: 115.000,-Sk.
Predám dvojizbový byt na Daxnerovej ulici v Tisovci, cena: 140.000,-Sk, možný aj prenájom.
0907/821230, 0903/656806

* Predám trojizbový byt na Daxnerovej ulici 1121. Cena dohodou.
0908 824382 alebo 5493683

* Zo zdravotných dôvodov predám lacno 5 rodní včelstiev.
047/5494484 alebo Ján Rosiar, Štefánikova 608, Tisovec

* Predám jednoizbový byt na Francisciho ul. 808. Cena dohodou.
0907/602526

* Predám starší rodinný dom v Ratkovskej Suchej, vhodný na chalupu. Nová strecha. Cena dohodou.
0910/352567

* Lacno predám staršiu chladničku 210 l, vysávač, a dámsky bicykel.
0908/650553

* Predám rodinný dom na Rimavskej Píle, Hlavná 65. Cena dohodou.
0918/143036

* Predám šlapací šijací stroj Lada. Lacno.
Predám letné dámske dvojdielne šaty, kabáty, kostýmy, blúzky za symbolickú cenu 20,-Sk/kus na výšku 165-170 cm moletnej postavy.
5493380

* Predám husle Schonbach (1/4, 3/4 a celé + púzdro, sláček a noty) s krásnym zvonivým zvukom (nie „hluché“). Cena dohodou. 048/4139476

* Predám videoprehrávač. Cena dohodou.
0908 265214, Zlatica Tomišková, Jesenského 1470, Tisovec

* Predám peknú bielu kuchynskú linku novú nepoužitú dovoz z Poľska, dva nepoužívané sporáky nové kombinácia elektrika, plyn a rôzne zariadenie, nábytok z rodinného domu. Cena dohodou.
Ďalej predám alebo dám do prenájmu 10 árov ornej pôdy pod Čeremošnou.
047 5493205

Výsledky X. Majstrovstiev Tisovca v stolnom tenise

Dvojhra registrovaní hráči (14 účastníkov):

Ján Kizek, 2. Tibor Ivarg. 3. Ľuboš Mitter

Dvojhra neregistrovaní (12 hráčov):

Ján Durík, 2. Leon Bálint, 3. Ján Bábela

Štvorhra:

T.Ivarg – J.Kizek, 2. J.Filipiak – M.Lokša, 3. A.Pašiak – A.Hutka

Deti (7 detí):

Jakub Filipiak, 2. Leon Bálint, 3. Július Legéň ml.

Ženy: 1. Lívia Pálová, 2. Ľubica Lokšová

Organizátori ďakujú všetkým zúčastneným, sponzorom a vedeniu ZŠ!

Jaroslav Lacko

Glosár tisoovského parlamentu (dokončenie zo s. 2)

Dobrou správou pre verejnosť je schválenie programu XIII. Dní mesta. Kapely ako IMT Smile, Hex či Vidiek sú zárukou dobrej zábavy. Ešte lepšou správou pre rozpočet mesta je to, že honoráre pre nich nejdú z mestskej kasy. Pravda, len za tú cenu, že za niektoré programy si diváci musia zaplatiť. Ale ruku na srdce: koncerty siedmych skupín + kopa ďalšieho programu nestoja za tých 120 – 170 korún? Na zamyslenie je otázka jedného poslanca, či nám diskotéka pod holým nebom stojí za ten neporiadok a všetky „sprievodné javy“, ktoré ju sprevádzajú. Väčšina poslancov konštatovala, že diskotéka je najobľúbenejšou akciou dní mesta a negatívne javy, akými sú pitie alkoholu mladistvými, ničenie majetku a kadejaké iné „radosti“ je nutné aspoň z časti eliminovať väčším množstvom policajtov.

Živo bolo okolo schválenia vydania obrazovej publikácie o Tisovci. Mesto takúto propagačnú knihu potrebuje ako soľ, pretože okrem pár bulletinov a pohľadníc nemá nič. Zaspala aj príprava monografie, ktorá by mala byť reprezentatívnym súhrnným dielom o meste Tisovec a jeho okolí. Vedúci oddelenia kultúry dostal za úlohu zmapovať stav monografie, predsedu podnikateľskej komisie má spracovať koncepciu propagácie mesta na najbližšie roky a primátor dostal poverenie rokovať o vydaní propagačnej publikácie.

Medzi posledné body patrilo schválenie odpredaja prebytočných nehnuteľností mesta – obchodu na Jozeffyho ul., garážov na Veľkej stanici, bývalej mäsiarne na námestí a neknihovaných pozemkov. Takže záujemci, hrňte sa!

Na záver príjemná správa pre milovníkov vianočnej atmosféry: mesto konečne po rokoch plánuje nákup novej vianočnej výzdoby. Heuréka! Podrobnosti na budúce.

Jaroslav Lacko

PROGRAM „KINA POD HRADOVOU“ V MARCI

6.3. utorok 19.00	Deja vu - USA Hrajú: Denzel Washington, Val Kilmer, Jim Caviezel, Paula Patton... Slovenské titulky. Akčný thriller, MP od 12 r., 126 min., vst. 50,-
13.3. utorok 19.00	Parfum: Príbeh vraha – SRN, Fr. Hrajú Ben Whishaw, Dustin Hoffman, Alan Rickman... České titulky. Thriller, MP od 15 r., 147 min., vst. 50,-
20.3. utorok 19.00	Noc v múzeu – USA Hrajú: Ben Stiller, Robin Williams, Owen Wilson. Český dabing. Dobrodružná komédia, MP od 12 r., 108 min., vst. 50,-
27.3. utorok 19.00	Extrémne svahy – USA Hrajú: Shaun White, Shawn Farmer, Terje Haakonsen... České titulky. Akčný, MP od 12 r., 110 min., vst. 50,-

Pripravujeme na apríl

3.4. Krvavý diamant – dobrodružná dráma

17.4. Most do krajiny Terabithia – dobrodružno-fantastický

24.4. Dokonalý trik – mysteriózny thriller

CITY-NET-INTERNET
ČASOVO A DÁTOVO NEOBMEDZENÉ
PRIPOJENIE K INTERNETU
a DIGI-TV
Student : 321.- SK
TV : 290.- SK
V prípade potreby dodáme aj modrý nový
alebo použitý PC.
Kontakt: 0904 543 522, 0903 543 522

O Z N A M

Spoločnosť Mestské lesy Tisovec s.r.o., oznamuje občanom mesta, že objednávky na palivové drevo pre zimné zásobovanie 2007/2008 prijíma **do 30.4.2007.**

Ceny dreva sú nasledovné:

1, Listnaté palivo tvrdé (buk, javor breza, hrab): 714,-Sk s DPH/prm
2, Listnaté palivo mäkké(osika, lipa, jelša): 630,-Sk s DPH/prm
3, Ihličnaté palivo: 595,-Sk s DPH/prm
Doprava za 1 prm (T148, T815): 119,-Sk s DPH

Objednávky môžu zasielať len občania mesta Tisovec, prípadne vlastníci rodinných domov v Tisovci a miestnej časti Rimavská Píla s max. množstvo 10 prm. na jeden rodinný dom.

Zároveň upozorňujeme občanov, že nákladné motorové vozidlo PV3S sme pre nevyhovujúci technický stav museli odpredať, takže dopravu môžeme realizovať len nákladnými motorovými vozidlami T 148 a T815. Z tohto dôvodu žiadame odberateľov aby tam, kde nie je vhodný prístup s týmito vozidlami si dopravu objednávali u iných dodávateľov. (Služby mesta Tisovec s.r.o., prípadne súkromní majitelia V3S).

Z dôvodu efektívneho využitia pracovného času spoločnosť Mestské lesy Tisovec s.r.o., zväžá drevnú hmotu z odvozných miest mestských lesov na centrálny sklad (bývalá Kvadrova) aj cez dni pracovného voľna. Spoločnosť vlastní 2 nákladné motorové prostriedky, ktoré prepravujú drevnú hmotu:

1, Tatra T815: EČV: RS 713AN

2, Tatra T148: EČV: RS 836 AS

Týmto upozorňujeme občanov, že toto sú jediné vozidlá, ktoré sa môžu pohybovať na území mestských lesov v pracovných dňoch, či v dňoch pracovného voľna alebo sviatkov.

tel: 047/54 94564

fax: 047/5211150

Ing. K. Mináčová-Kardošová, ekonóm spoločnosti

Tisovský mesačník – mestské noviny občanov Tisovca a Rimavskej Píly. Vychádzajú 12 – krát do roka. Vydáva MsÚ Tisovec.

Povol. uzn. MZ 21/1991, reg. č.SKO/4. Redakcia: Mgr. Štefan Sabó, Juraj Brož, Miroslava Kojnoková. Tel.: 047/5493470. www.tisovec.com, mail: kultura@tisovec.com, mstkstisovec@centrum.sk. Grafická úprava a tlač: Oddelenie kultúry MsÚ Tisovec. Uzávierka 25. deň v mesiaci.

Fotografie bez označenia autora: Milan Slabej. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov.